Litsentsita korstnapühkija konkurendid lärmavad (lk 3)

Papagoide asemele kolis tuhat vutti (lk 5)

Motoshow'l sai näha masinate võimu ja ilu (lk 8)

Naised riigikaitsesse! (lk 4)

BRÄNDIPRILLID AL 7€ KUUS
PRO OPTIKA NÄEME·SIIN

LõunaLeht

Lõuna-Eesti suurim ajaleht

16 LK

NELJAPÄEV, 28. september 2017 Nr 37 (729)

0,99 €

ISSN 1406-8745

Kogemustega tehtud aknad
AKNATEHAS VÕRUS
aknatehas REHPOL
Fr.R.Kreutzwaldi 57, Võru. T: 782 0937
www.rehpol.ee

Külarahvas: RMK rüüstab metsa!

RMK: tegutseme seaduse piirides

Kooraste külaelanikud jälgivad murelikult, kuidas riigimetsa majandamise keskus (RMK) ümbruskonnas nii suure hooga metsa raiub, et metsast kui sellisest mitmel pool enam eriti rääkida ei saa.

„Metsa võetakse suurte lankide kaupa, Koigu metsas on päris hullumaja," nendib Koorastes elav emeriitprofessor **Vambola Raudsepp**. „Sellist seene- ja marjametsa, nagu mu nooruses oli, ei näe enam ilmselt kunagi. Jah, RMK korrastab, istutab ja trimmerdab, aga see viimane tähendab, et marjad kaovad ära, näiteks vaarikat ei saanud me üldse!"

JÄRGNEB LK 2

Metsa majandamise eeskiri lubab kaevata vesivagusid sügavusega kuni 40 cm. Selle foto tegija astus ühte niinimetatud vakku ning selle kõrgus ulatus kohati üle kahe meetri. Foto: Maido Puna

Koolibussiringi pikkus paneb vanemaid muretsema

Maapiirkondades on koolibussid suureks abiks lapsevanematele, kuid mida hajus'ama asustusega piirkond ja vähem busse, seda pikemaks võib hommikune sõit venida. Nii otsivad koolid ja lapsevanemad võimalusi, kuidas niigi pikki koolipäevi hoida mõistlikuna.

Kõige keerukam kõigile meele järgi olla on valdades, kus on ainult üks koolibussiring ja palju peatusi. Nii võib mõnele üksnes bussisõit kesta ka üle tunni. Selleks et võrdsustada olukorda, kus ühed lapsed peavad ärkama kõvasti enne teisi ja ka teistest hiljem koju jõudma, vahetatakse ringide suunda pikema aja tagant. Need, kelle lapsed peavad kauem sõitma, on enamasti pahased.

Mõniste kool sai selle aasta bussigraafikus pooletunnise kokkuhoiu koolipäeva pikkusele. „Kõik õpilased mahuvad ühekorraga bussi peale ning nüüd jõuavad ka viimastes peatustes maha minevad õpilased varem koju," teatas kool.

JÄRGNEB LK 3

Külarahvas: RMK rüüstab metsa!

RMK: tegutseme seaduse piirides

ÜLLE HARJU

ALGUS LK 1

Kooraste kandi elanikel on üha suurenemas mure, kas sealsed metsad on ikka mõistlikult majandatud või „käib tont nimega harvester siiski liiga tihedalt oma kääridega loodust lõikamas". Hiljuti rajas RMK võimsa magistraali Kooraste ja Pokumaa vahele ning on tänavu võtnud sealt metsa maha mitmeid kuid järjest.

Maido Puna, kellel on Koorastes suvekodu, rõhutab, et küsimus pole selles, kas RMK tegutseb seaduse piirides, sest riigijuhid on metsaseadust muutnud selliselt, et paberil tundub kõik ilus, aga päriselt metsas olles ütleb nii tavainimese kui juba ka metsamehe sisetunne, et midagi on ikka väga mäda.

„Metsaseadus (§ 29 lg 9) ütleb, et enne raiesmiku uuenemist ei tohi teha uut lageraiet raiesmikuga piirneval metsaeraldisel," räägib Maido Puna. „Jah, sättel on ka teine pool: välja arvatud juhul, kui raiesmiku ja uue lageraielangi kogupindala ei ületa käesoleva paragrahvi lõikes 11 sätestatud lageraielangi maksimaalset pindala. Meie hinnangul on mitmes kohas, näiteks Koorastest mõni kilomeeter Pokumaa poole (vt droonifotot), nendest sätetest mööda vaadatud või siis proovitud susserdada mahtude arvutamisel ja sellega lankide kunstlike suuruste määramisel."

Teine faktiline näide puudutab tema sõnul raiesmikku, mis asub ajaloolise väärtusega Kusto mäel paikneva Kõrgemäe hiie vahetus läheduses (vt foto esiküljel). „Fotolt nähtub ka rumalale ja asjatundmatule inimesele, et raiesmikul metsa uuendamise eesmärgil teostatud tööd on ilmselgelt pehmelt öeldes üle käte läinud," nendib Puna.

„Metsa majandamise eeskiri ütleb, et maapinna ettevalmistusel liigniisketes kasvukohatüüpides vesivagude ja küngastena on lubatud kaevata vesivagusid sügavusega kuni 40 sentimeetrit. Käesolevas kohas astus foto tegija ühte niinimetatud vakku ning selle kõrgus ulatus kohati üle kahe meetri."

„Kusto mäel paikneva Kõrgemäe hiie vahetus läheduses ühtegi lanki ei ole," vaidleb vastu RMK Põlvamaa metsaülem **Andres Sepp**. „Küll on sellest hiiest umbes 300 meetri kaugusel üks lageraielank. Langil on valmistatud maapinda ette kopaga, küngastena. 40 sentimeetri nõue tõesti kehtib, aga vesivagude-kraavikeste, mitte künka tegemisel tekkinud augu kohta. Künkaid tehakse liigniisketel aladel selleks, et puuke saaks kuivemal pinnasel kasvama minna. Istutatakse mätta otsa. Loomulikult ei tee RMK küngaste jaoks kahemeetriseid auke, aga ilmselge on ka see, et joonlauaga igat auku kopamees üle ei mõõda. Pildi järgi saab hinnata, et töö on tehtud korralikult ja loodud eeldused hea uue metsapõlve tekkeks. Võib tõesti olla, et mõni lohk langil on teistest sügavam. Selline maapinna ettevalmistamise viis on liigniisketel aladel laialdaselt kasutuses. Seega ei saa me nõustuda arvamusega, et tööd on „ülekäte läinud"."

„Eks ametnikud olegi treenitud kriitikale vastama, et käitutakse vastavalt seadusele, see ongi tavapärane viis metsa uuendamisel vastavalt olukorrale jne," nendib Maido Puna. „Igasuguses seaduspärases käitumisviisis peaks aga olema sees ka inimlikkuse tegur. Kui see metsatukk oleks olnud ametniku eraomanduses isikliku varana, kas ta siis sooviks näha oma metsas sellist vaatepilti? Kas selle metsa omanik või majandaja sooviks sellisesse ülestuhnitud pinnaga ja jalgsi liikumiseks võimatuks muudetud metsa saata oma vanaema või lapsed seenele või marju korjama?".

Mets kaob kiiresti

Metsas käivad inimesed kinnitavad, et metsa moodi mets kaob kiiresti mitte ainult Kooraste lähiümbruses, vaid riigimetsas laiemalt. „Meil Otepää ja Kanepi vahelisel alal on marja- ja seenemetsadega üks – null tehtud," kirjeldab **Jaanika Kolk** Facebooki grupis „Eesti metsa abiks". „Need lageraielangid asuvad mõlemal pool teed ja need alad on ikka suht suured, mis ära on viidud. Pildi peal ei ole võimalik seda suurust hoomata, aga hirm ja õudus seda vaadates oli nii suur, et pole viimased ööd magadagi saanud. Elukaaslane käis Kambja lähistel seeni otsimas – tuli õige pea tagasi ja ütles, et hea, et sa kaasa ei tulnud, pilt metsadega (ehk siis mittemetsadega) on seal üsna nutma ajav. Sugulane ütles, et läks Koorastesse seeni otsima, aga neid metsi polnudki enam, kus ta eelmisel aastal käis."

Kanepi vallas Piigandis suvekodu omav **Joel Arula** nendib sedasama: metsades on vaatepilt kurb. Metsaaktivist **Argo Vilberg** on üles otsinud satelliidifotod, millelt nähtub, et Kanepi vallas, sh Kooraste kandis, on metsaraie aasta-aastalt järjest intensiivistunud.

Kooraste kandi inimesed tunnevad muret ka neile emotsionaalselt tähtsa metsatuka pärast, mis Koorastest Otepääle viiva tee ääres (Mälle mäe ümbrus) on imekombel veel püsti. Seal kasvavad ümbruskonnas viimased jämedad põlismännid.

Kuna neil pole infot, mida RMK selle metsatukaga plaanitseb ja otseselt kaitse all see pole, on nad hirmul, et ühel heal päeval võib seal lihtsalt harvester sees olla ja kogu lugu.

„Küll aga ei poe me emotsioonide taha, vaid ootame, et metsamajandajad, sh RMK, pöörduksid ise proaktiivselt kohaliku kogukonna poole, kui vastavas piirkonnas on ette näha suuremaid töid," ütleb Maido Puna. „Koorastes need suuremad tööd paraku praegu toimuvad. Samamoodi ei soovi me takistada loomulikku metsamajandust, sest selge on, et mingil hetkel saab mets küpseks ja sellega tuleb toimetada. Kuid ka metsamajandamine peab olema tehtud mõistuse ja mõistlikkuse põhimõtteid silmas pidades. Sellealaseid selgitusi ja metsamajandajapoolseid faktilisi asjaolusid ootaksime ka meie."

Koorastest paar kilomeetrit Pokumaa poole on RMK lageraielanke kolm tükki jutti, hõre on ka tagapool. Foto: Joel Arula

RMK: inimesed tuginevad vaid emotsioonidele!

RMK Põlvamaa metsaülem Andres Sepp kinnitab, et Kooraste kandi riigimetsades toimuvas pole midagi erakordset. Seal kasutab, hooldab ja raiub RMK riigimetsa samadel alustel nagu Viimsis, Räpinas, Oraval, Vändras – nagu igal pool Eesti riigimetsades.

„Metsa raiutakse liiga palju, langid on liiga suured, mets saab kohe otsa ja raiutud metsa asemele kasvab ainult võsa – need on tavapärased emotsioonidel põhinevad faktid," märgib Sepp. „Milline on aga tõde, ei hakata enam uurima, arvajad on veendunud kuskilt kuuldud arvamuste õigsuses. Olen metsamehena täiesti veendunud, et meil kõigil on oma mets, kus me oleme alati käinud, kus meile meeldib jalutada või kus meil on lihtsalt hea olla. Kui me aga ühel ilusal päeval avastame, et see mets on maha raiutud, tekitab see meis viha ja kurbust."

Sepp ütleb, et praegu on sellise emotsioonidest lähtuva tule all kõik metsaomanikud ja metsakasvatajad, nii riigi- kui ka erametsas tegutsejad. Tema väitel ei riku RMK aga ühtegi seadust.

„Metsaraie suurus on määratud meie endi valitud saadikute poolt seatud seadusandlike piirangutega," selgitab ta. „Kinnitan seda, et RMK kohustus on jätta ka meist järeltulevatele põlvedele metsi ja muid metsaga seotud väärtusi vähemalt samaväärses mahus või isegi rohkem. Seda eelkõige sellepärast, et praegu me kasutame ja raiume metsi, mille eest on hoolitsenud meist varem tegutsenud metsamehed. Arvestades, et iga ettevõte, ka metsa majandav, ka RMK, luuakse kestma pikaks ajaks, on väheusutav, et kunagi saaks üldse tekkida teoreetiline võimalus metsa lõppemiseks liigintensiivse raie tulemusel."

Sepp väidab, et raiutakse vaid koguseid, mis tagavad nii metsaomanike kui tarbijate kestlikkuse. „Arvestades meie metsade praegust olemit võiksime raiuda tunduvalt rohkem, aga see ei oleks pikaaegse ühtlase puidukasutuse mõttes mõistlik," leiab ta.

RMK lubab arvestada kohalike inimeste arvamustega

Andres Sepp ütleb, et RMK on alustanud laialdast dialoogi kohalike inimestega ja korraldab ka temaatilisi kokkusaamisi. „Mis saab näiteks Koorastes Mälle mäel kasvavast metsast – on laiemalt võetuna seotud kohapealsetele inimestele tähtsate metsadega," selgitab ta. „RMK on kehtestanud selle jaoks oma sisemise töökorralduse, milliseid metsi väljaspool looduskaitsealasid me kõrgendatud avaliku huviga metsadena käsitleme ja kuidas me neis toimuvaid raieid planeerime ning nendest kohapealsetele inimestele teada anname."

RMK ootab inimestelt tagasisidet ja teavet, sest võib juhtuda, et RMK ei tea kõiki selliseid kohti. „Loodame uuel aastal avalikustada ka veebikaardi, kuhu on märgitud sellised kohapealsed kõrgendatud avaliku huviga alad, mida on RMK osanud selleks hinnata," ütleb Sepp. „Seniks aga oleme tänulikud igasuguse info eest kohtadest, kus inimesed sooviksid rohkem kaasa rääkida, kuidas oleks kõige mõistlikum metsa selles kohas kasvatada ja kasutada. Mälle mäel ja selle ümbruses veel kasvava metsa oleme määranud metsaks, mille raiumine on vaja kooskõlastada kohapealse rahvaga."

RMK on tema sõnul valmis selgitama oma tegevusi, kui nende vastu ka tegelikult huvi tuntakse.

Palgipuudus saetööstustes

Metsafirmade huvi iga hinna eest metsast palk kätte saada on osaliselt seotud ka praeguse sügisese palgipõuaga saetööstustes.

AS Toftan, suuruselt teine saeveski Eestis ja kolmas Baltikumis, töötab praegu 15 protsenti väiksema võimsusega kui tavapäraselt. Toftani tegevjuht **Martin Arula** ütles, et palgipuudust ei tohiks siiski üle dramatiseerida – tegu on igasügisese probleemiga.

„Põhjusi on mitu, see on ka ilmastikuga seotud," selgitas Arula. „Metsad on pehmed ja ei saa masinatega ligi. Palgihind pole teema – see on praegu aegade ühel kõrgemal tasemel igas grupis."

Arula hinnangul on nn kerge nälg saetööstuses isegi kasulik: hoiab metsaomanikele kasulikult hinna kõrgel ja innustab ka tööstusi ennast pingutama.

Kas palgimets hakkab Eestis otsa saama? „Ei, kindlasti mitte!" väitis Arula. „Mets pole ära raiutud ja küpseid metsi tuleb igal aastal juurde. Tavalistel inimestel on seda muidugi raske uskuda, sest intensiivsem raie on viimasel ajal toimunud just teede ääres ja jääb silma. Sügavamale metsa satuvad linnainimesed aga harva."

Metsafirma jättis pere ligi nädalaks väljapääsuta

Lasva vallas Listaku külas umbes hektarise metsatüki ostnud OÜ Laaneteed ei mallanud ära oodata paduvihmadest vettinud metsatee tahenemist ja alustas möödunud nädalal hoogsalt varem raiutud metsa väljavedu. Suured metsamasinad vajutasid külatee selliseks mudamülkaks, et Tõutsimäel elavad **Heli** ja **Andres Leet** ei pääsenud autoga kodust välja ligi nädala.

„Isegi traktor ei läinud läbi!" andis teada Leetide naaber **Tõnu Hein.** Perepoeg **Mati Leet** saatis ka foto, millel on tsungimistöö tagajärjed näha.

„Oleme väga nördinud, me ei soovinud küll oma naabritele niisugust olukorda tekitada, et nad ei saa kodust välja," ütles metsa venna **Urmasega** kahasse firmale müünud **Ellen Simmul**. „Kui mets on nii märg, et ei kannata masinaid, siis peaks ettevõte ootama seni, kuni maa jälle kannab!"

Külatee muutus pärast metsamasinate läbivoorimist sõiduautodele läbimatuks. Foto: Mati Leet

Sarnane probleem oli tema sõnul ka mõni aasta tagasi, kui metsa ostnud firma kündis metsa tohutud rööpad.

OÜ Laaneteed lubas tee korda teha eile lõunaks. „Just tulin sealt, tegime tee korda, naaber sõitis oma väikese autoga läbi," kinnitas ettevõtte esindaja **Reio Redel** eile keskpäeval. „Vedasime kõige kehvema koha peale kaks koormat killustikku ka, nüüd on veel vaja vaid natuke labidatega teed siluda. Kui tahame siin kandis toimetada, tuleb enda järelt ikka korda teha ka."

Koolibussiringi pikkus paneb maalaste vanemaid muretsema

AKSEL LÕBU

ALGUS LK 1

Vastuväiteid kõlas aga ringi suuna kohta, kus Vastse-Roosa on hommikul teine ja õhtul viimane peatus. Nimelt on kooliringi sõitmas ainult üks buss, kuigi ideaalne oleks ka kooli tunnistusel kaks. Laps läheb Vastse-Roosast peale 7.20 ja jõuab Kuutsesse 8.05 ehk sõitu on tunni ligi. „Korraldus lähtub piirkonna eripärast, lapsed elavadki väga hajali ja ringid lähevad pikaks. Meil on Saru pool ja Vastse-Roosa pool, aastaid on olnud niimoodi, et Saru poole lapsed on pidanud varem tõusma. Paar aastat on nüüd olnud teistpidi," selgitas Mõniste kooli direktor **Marili Niidumaa**.

Kool on sel aastal juba kolm korda bussigraafikut kohendanud. „Oleme püüdnud optimeerida, vanemaid kutsunud appi arutama, kuidas paremini saaks. See on igapäevatöö, millega tuleb tegeleda. Panime selle bussigraafiku Facebooki üles, et just ärgitada kaasa mõtlema. Ma olen väga tänulik nendele vanematele, kes on avaldanud arvamust ja aidanud kaasa mõelda," ütles direktor.

Pisimuutusi võib kooliaasta jooksul veel tulla, kui üheskoos muudatustega lepitakse. „Tegin lapsevanematele ettepaneku koosolekul seda arutada, siis on neid rohkem ja on ühelt ja teiselt poolt lapsevanemaid. Võib-olla leiame mõistliku lahenduse. Mis mul saab olla parema lahenduse vastu?" tõdes Niidumaa.

Mänguruum ajaga

Üks variant vältida laste väga varast ärkamist oleks koolipäeva hiljem alustada. See peab aga sobima ka vanematele, kes tahavad kooli- või lasteaialapse hommikul bussile saata ja samas ise tööpostile jõuda. „Olen ise ka välja pakkunud, et alustame koolipäeva hiljem, aga seda ei taha jällegi osa lapsevanemaid. See võimalus ikkagi on ka õhus," selgitas ta. Välja on käidud ka ettepanek, et üks lapsevanem tooks Vastse-Roosast lapsed, kui vald sõidu kinni maksaks.

Näilist ajavõitu oleks võimalik saavutada, kui koolibuss ei sõidaks lastele lähemale kui nõutud. „Me oleme väike kogukond. Me püüame kõigile võimalikult palju vastu tulla. Põhimõtteliselt ei peaks koolibuss käima lähemale kui kolm kilomeetrit kodust. Meil ei ole ühtegi sellist last, kes peaks kolm kilomeetrit käima. Me ikkagi proovime võimalikult lähedale ja jälgida, et laste koolitee ei läheks pikaks. Kilomeetri kanti on kõige pikem tee bussini," täpsustas Niidumaa.

Vastse-Roosa lapsed sõidavad Mõnistesse kooli ligi tund aega, kuigi nende koduküla on vaid kümnekonna kilomeetri kaugusel. Foto: Kadri G Laube

„Kui me teeksime lapse kõndimise tee pikemaks, siis me saaksime loomulikult teha bussiringi kiiremaks. Aga see ei ole ju eesmärk. Siis läheb lapse elu jälle keerulisemaks, turvalisus on ka väga oluline," sõnas ta.

Kohalikega arvestamine

Niidumaa hinnangul on väikevallas siiski väga palju ka hästi. „Maavaldades püütakse väga palju kohalikega arvestada ja inimlikult asju lahendada. Kohati harjutakse sellega nii ära, et mõeldakse, et peabki nii olema. Kui me käime lastega võistlustel või õppekäikudel, siis meil viib koolibussiring lapsed alati ka peale seda koju," tõi ta näiteid.

„See on ka privileeg, mida kiputakse unustama, vanemad on sellega juba harjunud. Maal saadab õpetaja lapsed peale kooli bussi peale, tagatakse laste turvalisus. Linnas läheb laps koolimaja uksest välja ja ongi oma asi, kuidas ta turvaliselt koju saab," võrdles ta.

Koolitee pole tõesti alati lihtne ka suurlinnades, kuigi palju sõltub seal kooli valikust. Enne ja pärast bussisõitu üks-kaks kilomeetrit kõmpida pole haruldane.

Pealinnas ei ole tavapäratu ka ligi tund aega kooli liikuda ühissõidukis ja jalutades ning koolilapsi võib näha bussisõidu ajal kodutöid tegemas. Seevastu Tartus on bussiliine, millel bussid lähevad hommikul nii täis, et peatustes jääb inimesi maha.

Rõuge valla eelmise aasta kolm koolibussiringi ei taganud osale lastele pikka und, sest esimesed peatused olid juba kell 7 või varemgi, seega alati ei lahenda probleemi ka mitme bussi olemasolu.

Ka Mikitamäe kooli esmane selleaastane ringi avalikustamine põhjustas üllatust, sest oli kokkulepe muuta ringi suunda ja kellaaegu ehk tüliõunaks oli küsimus, kelle laps peab seekord varem ärkama. Järgmisel päeval postitati siiski uus graafik.

Korstnapühkija tegutses pool aastat ilma kutsetunnistuseta

Eelmises LõunaLehes kirjutasime korstnapühkijate tööjärjekordadest seoses sellega, et korstnaomanikel on kohutus iga viie aasta tagant kutsuda kutsetunnistusega spetsialist korstnat pühkima – muidu võib tuleõnnetuse korral hüvitisest ilma jääda. Loos sai sõna ka korstnapühkija Urmas Hiielaan, kelle nimi seisis tol hetkel Eesti korstnapühkijate koja litsentseeritud korstnapühkijate nimekirjas. Selgus aga, et ta tegutses juba kevadest litsentsita.

„Artikli peategelasena esinev Urmas Hiielaan ei oma korstnapühkija kutsetunnistust ega õigust kirjutada akti küttesüsteemidele," kinnitas LõunaLehele litsentseeritud korstnapühkija **Alari Uibo**.

Ta selgitas, et andis probleemist teada seetõttu, et mitteametliku korstnapühkija akt ei kehti.

„Kindlustusfirmadega tulevad suured probleemid," hoiatas ta. „Et kindel olla kutsetunnistuse olemasolus, tuleb siseneda kutsekoja kutseregistri lehele www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsetunnistused. Lehel www.korsten.ee on kirjas ainult korstnapühkijate koja liikmed."

Samas on päästeamet juba aastaid soovitanud otsida litsentseeritud korstnapühkijate kontakte just www.korsten.ee lehe pealt oma maakonna nimekirjast. Miks ei saa Eesti korstnapühkijate koja kodulehel olevaid andmeid usaldada?

Eesti korstnapühkijate koja vanemate kogu nimel kommenteeris tekkinud probleemi **Andres Tummeleht**: „MTÜ Eesti Korstnapühkijate Koja kodulehel http://korsten.ee olevate ühingu liikmete kontaktandmete ja kutsetunnistuste numbrite õigsuse eest hoolitsevad liikmed ise. Nagu viimasel ajal on selgunud, kasutavad kliendid koja kodulehte ka kutsetunnistuste kehtivuse kontrollimiseks, mille tõttu peab koda nende andmete ajakohasusele hakkama rohkem tähelepanu pöörama."

Eesti korstnapühkijate koda pööraski probleemile rohkem tähelepanu ja eilseks oli Urmas Hiielaane nimi nimekirjast kadunud.

Andres Tummeleht ütles, et tal on kahju, et korstnapühkijaga selline õnnetu lugu juhtus, sest tegu on kogenud spetsialistiga, kelle ametioskusi praegu puuduv litsents ei mõjuta.

Ta selgitas ka, kuidas kahetsusväärne pahandus juhtus: „Kui kutsekoja väljastatud kutsetunnistuse kehtivusaeg lõpeb, tuleb kutsetegevuse jätkamiseks kutse andja juures teha taastõendamiseks eksam. Kuna taastõendamist teeb kutse andja kaks korda aastas, võib asjade kokkulangemise korral tekkida olukord, kus kutseeksamile pole võimalik minna ja tuleb oodata järgmist eksamiaega. Täpselt selline olukord nüüd ka oli, kuid kahetsusväärselt sellest nimetatud artiklis juttu ei olnud."

Tummeleht rõhutas, et ilma kehtiva kutsetunnistuseta ei või korstnapühkija majandustegevusena teenust osutada ega saa ka väljastada nõutavat akti küttesüsteemi puhastamise kohta. Üksikelamus, suvilas, aiamajas, taluhoones ja väikeehitises võib ahju, kaminat või pliiti ning korstnat ja ühenduslõõre puhastada küttesüsteemide puhastamise nõudeid järgides ka korstnapühkija kutsetunnistuseta isik.

Urmas Hiielaan kinnitas, et ei ole klientidele välja kirjutanud korstnapühkija akte, millega neil kindlustusprobleeme võiks tekkida.

Mees selgitas, et litsentsita jäämise tingis õnnetute juhuste kokkulangemine. „Tahtsin talvel taotleda kõrgemat taset," rääkis ta. „Enne pidi koolituse läbi tegema, aga jäin enne seda haigeks ja ei saanud seda teha. Sain aru, et järgmine eksam oleks tulnud kevadel enne seda, kui mul litsents läbi sai, aga ei tulnud ja nüüd sain teada, et pean ootama uue aasta alguseni."

ÜLLE HARJU

LÜHIDALT

Metsateemaline mõttevahetus Valga muuseumis

26. septembril korraldas Valga muuseum mõttevahetuse küsimuses, kas metsa raiutakse Eestis liiga palju või mitte.

Omavahel diskuteerisid RMK esindaja Risto Sepp ning erametsaomanik, diplomeeritud metsamajandaja ja maastikuökoloogia magister Rainer Kuuba.

„Diskussioon läks päris tuliseks, mõlemad esinesid hästi, esindades erinevat maailmavaadet," ütles Valga muuseumi direktor Pikne Kama.

„Mõttevahetusest selgus, et metsateemaline konflikt ongi suures osas maailmavaateline: kas metsa väärtus on vaid palgiväärtus või tuleks arvestada ka loodusandide väärtust."

Pikne Kama ütles, et hea oli kuulda, et RMK on alustanud koostööd kohalike kogukondadega. „Info liigub muidu peamiselt vaid oma grupi sees, mitte eri maailmanägemisega poolte vahel," rääkis ta.

Kuna Valga muuseumis on loodusesaal, siis tehakse seal ka edaspidi loodusteemalisi üritusi. Oktoobris räägitakse maailmahariduse kuu puhul inimeste suhetest puudega ja saab näha puutöömeistri Meelis Kihulase näitust. Praegu veel on muuseumis väljas Meeta Eliise Veigeli maalinäitus „Raiesmik".

Algab maanteeameti Võru teenindusbüroo remont

Esmaspäevast läheb maanteeameti Võru teenindusbüroo remonti, renoveerimine kestab 8. detsembrini. Remondi ajal teenindatakse kliente tavapärastel aegadel büroo sisehoovi rajatud moodulsoojakutes. Kolimise tõttu on 29. septembril ja 8. detsembril maanteeameti büroo avatud kella 14ni.

„Võrus on meil praegu teenindusbüroo ja esindus erinevates hoonetes. Bürooruumid on üsna väsinud väljanägemisega ning teenindussaal vajab remonti ja paremat planeeringut," põhjendas remondivajadust maanteeameti klienditeenindusjuht Tatjana Portnova.

Peale remonti hakkavad esindus ja büroo tööle ühes hoones.

AINULT HEAD UUDISED

Sõmerpalu motoklubil oli võidurohke nädalavahetus

Cēsises sõideti pühapäeval Läti motokrossi meistrivõistluste viimane etapp, mis oli ühtlasi ka Addinol Eesti meistrivõistluste finaaletapp. MX1 klassi kahe sõidu kokkuvõttes võitis Harri Kullas (Husqvarna, Sõmerpalu MK), teiseks tuli Priit Rätsep (Honda, PMC Addinol Honda Racing) ja kolmandaks Tanel Leok (Husqvarna, Sõmerpalu MK). Eesti meistriks tuli Leok Rätsepa ja Kullase ees.

MX2 klassi kahe sõidu kokkuvõttes võitis Kullas Leoki ja lätlase Karlis Sabulise ees. Eesti meistriks krooniti aga Leok, teine oli Kullas ja kolmas Cēsises kuuenda koha saanud Aigar Leok (Yamaha, Sõmerpalu MK). MX125 klassis võttis finaaletapilt maksimumpunktid Jan Jakobson (Sõmerpalu MK), kes osales Cēsises ainult Eesti meistrivõistluste arvestuses. Eesti meistriks tuli Andreas Hiiemägi (Husqvarna, Kose AMK), Jakobson teenis hõbemedali.

Nädalavahetusel lõppesid ka Eesti enduurosprindi karikavõistlused Pärnumaal Paikuse motoklubi korraldatud Jõesuu etapiga, kus head minekut näitasid Sõmerpalu motoklubi mehed. Enduurosprindi absoluutarvestuses saavutati kolmikvõit. Võitjaks tuli E2 klassi kuulunud Martin Leok, 6,3 sekundiga kaotas talle Veiko Rääts (E1) ja kolmas oli 50,7-sekundilise kaotusega Elary Talu (E3). Sõmerpalu motoklubile tõid esikoha veel Timo Hermlin harrastajate ja Mirko Raup juunioride konkurentsis.

Meie Stuudio tantsijad MMil poodiumil

Põlva ja Võru tantsijatest koosnev Meie Stuudio naasis nädalavahetusel Tšehhis peetud võistluselt IDO World Street Dance Show Championships ja Disco Dance Cupi võistluselt Dance Shock teise kohaga. Võidu said Tšehhi tantsijad.

EDO (Estonian Dance Organization) koosseisus koos Tähtvere tantsukeskusega võistlusele sõitnud Meie Stuudio teine koht tuli suure lavastuse (vähemalt 25 tantsijat) kategoorias.

Meie Stuudio ja Võru tantsukool Variatsioonid ühendasid jõud ja osalesid 79 tantsijaga. Kõige noorem oli üheksa-aastane ja kõige vanem 56. Andre Laine juhtimisel lavastatud kava „Flight to the Moon“ rääkis kosmosebaasi tööst, kosmosesüstiku stardist ja lennust Kuule. Meie tantsijad jäid silma hiiglaslike rekvisiitide ja suure massilavastusega.

Meie Stuudio tuli juba teist aastat selles kategoorias MMi hõbedale, stuudio noortetrupp sai oma kategoorias 16. koha. Tähtvere tantsukeskus Maarja Pruuli juhendamisel saavutas viienda koha kavaga „Valüüria vägi“ kategoorias *streetdance show adults formation*. Kokku võistles 16 riiki.

Eesti meistri tiitlid said Kagu-Eesti orienteerujad

Hiiumaal laupäeval peetud Eesti meistrivõistlustel orienteerumise pikal rajal võitsid esikoha Põlvamaalt pärit Sander Vaher ja võrulanna Laura Joonas. Põneva luiterelljeefiga maastikule oli rajameister Toivo Saue planeerinud meestele 22,6 ja naistele 15,6 kilomeetri pikkuse raja. Alustati ühisstardist.

Naisteklassis käis duell esikohale eelmise aasta esipaari Eleri Hirve ja Laura Joonase vahel (mõlemad OK Võru). Joonas, kes oli aasta tagasi saanud napi 14-sekundilise kaotuse, suutis võtta veenva revanši: ta sai kuldmedali ajaga 2.07.00. Hirvele tuli hõbemedal ajaga 2.08.48. Meesteklassis kaitses tiitlit võistlust algusest lõpuni juhtinud Sander Vaher (EKJ SK), kelle võiduajaks märgiti 2.16.02. Tänavused Eesti meistrid orienteerumise pikal rajal selgitati maailma vanuselt kolmandat tuletorni ümbritsevas metsas Kõpu poolsaarel rohkem kui 200 orienteeruja seast.

Võrumaa naiskodukaitsjad noppisid võidu

Eelmisel nädalal toimus Raplamaal Kuimetsas Naiskodukaitse side- ja staabivõistlus. Võru ringkond tuli esikohale. Osa võtsid kõik 15 Eesti ringkonda.

„Võit ei tulnud kergelt,” ütles võistlusest osa võtnud Naiskodukaitse Võrumaa ringkonna esinaine Kaisa Peedosaar. „Oli üks ülesanne, mis osutus meie jaoks nii raskeks, et seda me ära teha ei suutnudki – morsekoodi kuulamine trummimängu taustal. Ülejäänud ülesanded olid sellised, et keegi meie neljaliikmelisest pundist oskas selle probleemideta lahendada.”

Mõõtu võeti nii kaardi koostamises, sideülesannetes, tingmärkide tundmises kui ka laskmises. Võrumaa võidukasse võistkonda kuulusid Maie Vumba, Gristel Aste, Laura Vill ja Kaisa Peedosaar, toetasid Karme Hain ja Jaanika Sild.

Häid uudiseid otsis AKSEL LÕBU

Arvamus

Naised riigikaitsesse!

Tänases Eestis leitakse üsna üksmeelselt, et riigikaitse on oluline valdkond. Räägitakse laiapindsest riigikaitsest, mis mõistena on tuntavalt laiem kui vaid sõjaline kaitse ning peaks puudutama iga kodanikku. Ometi on nõnda, et traditsiooniliselt seostame seda valdkonda pigem meestega.

Juba mitu aastat on naistel seadusest tulenev õigus läbida ajateenistus ning sel viisil alustada kaitseväelase karjääri või omandada reservväelase staatus. Paraku on see üsna kitsas lahendus ning kuigi suurel hulgal naisi riigikaitsesse ei too. Naiste väljajäämine riigikaitsest ei ole aga lihtsalt mõistlik. Kuigi naistel on suurepärane võimalus ajateenistusse astuda, siis ei ole tõenäoline, et see muutuks lähiaastatel valdavaks. Läbi ajateenistuse jõuab riigikaitse valdkonda umbes 13-15 naist aastas. Leian, et see on ülimalt oluline ning suurendab järk-järgult naiste osakaalu elukutseliste sõjaväelaste hulgas, ent selles kontekstis räägime ikkagi kaduvväiksest hulgast naistest.

Ma siiralt usun, et mehed ja naised on võrdsed, aga me ei ole ühesugused. Me tuleme täpselt sealt, kust me tuleme, ja igal juhul on see valdkond pigem meeste pärusmaa. Meie ülesanne on naiste osakaalu selles sfääris aina suurendada. See lihtsalt on mõistlik. Mõistlik sellepärast, et eesti elanikkonnast üle poole on naised ning Eesti riik on kaitstud siis, kui iga siinne elanik annab sellesse oma panuse.

Kuidas tuua naised riigikaitsesse?

Kuna ajateenistusse läheb siiski veel vähe naisi, siis on lahenduseks just vabatahtlik panus riigikaitsesse, mille suurim eelis on paindlikkus. Ajateenistusse saab astuda vanuses 18-27, vabatahtlikku organisatsiooni võib tulla igas vanuses, ka siis kui sa oled 28, 48 või minu poolest 78. Päris kindlasti leidub siin igaühele jõukohane ülesanne ning suutlikkusele vastav väljaõpe.

Lisaks on Naiskodukaitses paindlikkus ülesannete spektris. On võimalik täita kindlat sõjalist maakaitse ülesannet, olla kuulipildur või tankitõrjuja Kaitseliidu ettevalmistavas üksuses. Aga

AIRI TOOMING
Naiskodukaitse juht, pärit Antsla kandist

ma arvan, et kõik ei taha saada kuulipilduriteks, kuid tahaksid riigikaitsesse ikkagi panustada. Siis on olemas ka teine äärmus ja sa saad seda teha jällegi läbi vabatahtliku riigikaitselise organisatsiooni, riigikaitses saab osaleda ka noortejuhina, müüa sinililli veteranide toetuseks, kududa missioonisõduritele sokke ning soovi korral mitte kuigi tihti relva kätte võtta.

Nende kahe äärmuse vahel on lõputu hulk spektrivärve, kuidas on võimalik riigikaitsesse panustada. Näiteks on Naiskodukaitse panustamas elanikkonnakaitse valdkonda, õpetades oma liikmetele toimetulemist kõikvõimalikes ohuolukordades, olgu nendeks siis kodune tulekahju, eksimine metsas, küberrünnak või relvastatud konflikt. Lähtume põhimõttest, et iga kodanik, kes saab ohuolukorras ise hakkama ning suudab abistada ka lähedast, on oluline ressurss selleks, et meie ühiskond oleks tervikuna turvalisem.

Naiste osalemist riigikaitses mõjutavad oluliselt ka erinevad eluetapid. Kui kahekümnendates on paljudel naistel rohkem vaba aega ja soovi olla ühiskondlikult aktiivne, siis kolmekümnendates eluaastates võtavad pereloomine ja karjäär tihtipeale tähelepanu omale.

Neljakümnendates on aga jälle suurem soov vabatahtlikku töösse panustada. Meil on hulgaliselt näiteid, kui just siis, kui lapsed juba suuremad, söandatakse võtta enam kohustusi, võetakse vabatahtlikult reservväelase staatus ning osaletakse sõjalises riigikaitses meestega võrdsetel alustel.

Miks on naistel oma organisatsioon?

Naistel on vaba võimalus astuda ka Kaitseliidu malevasse, samas ma näen, et väga palju lisandväärtusi annab just see, kui naisel on võimalik siseneda süsteemi nii-öelda oma keskkonna kaudu, just soopõhise organisatsiooni kaudu.

Ma olen alati öelnud, et ei ole meeste sõda ja naiste sõda, on riigikaitselised ülesanded ja iga kodaniku õigus nende täitmises kaasa lüüa. Naiskodukaitse ei ole eesmärk omaette, vaid süsteem ja keskkond, mis tõhusal viisil kaasab naised riigikaitsesse. Tänaseks on rohkem kui 500 naiskodukaitsjat erinevatel kiirreageerimise ja sisekaitse ametikohtadel, võrdselt meestega. Ent ma tean, et enamus neist poleks väljaspool Naiskodukaitset selleni jõudnud.

Saaksin tuua palju näiteid naistest, kes liitudes Naiskodukaitsega on esialgu mõelnud, et sõjaline pool pole üldse talle, kuid organisatsioonis tegutsedes on arusaamised iseenda soovidest ja rollist muutunud. Nendesamade naiste hulgas on täna mitmeid reservväelasi, sh allohvitsere ja ohvitsere. Lisaks on just Naiskodukaitsest saanud paljud naised tõuke, et minna ajateenistusse ning valida elukutselise sõjaväelase tee.

Ma olen täiesti veendunud, et sellisel kujul on ka 21. sajandil Naiskodukaitse väga mõistlik organisatsioon, et naiste osalust riigikaitses suurendada. Lisaks laiale spektrile, mida katame laiapindses riigikaitses, näen igapäevaselt, kui palju meie organisatsioon kasvatab isiksust, annab julgust ja ka oskusi võtta vastutust.

Nõnda leian, et lisaks riigikaitselisele panusele, on meie organisatsioonil erakordne ka roll tugevama kodanikuühiskonna loomisel.

Vastukajad *LõunaLehe* artiklitele koduleheküljelt www.lounaleht.ee

Kortermaja barrikadeeris oma krundi, invaauto ei mahu ümber keerama

➤ Elanik: Esiteks: tehke selgeks, kes kelle kulul ja kui kaua liugu lasi. Teed hooldas ainult üks ühistu... arvake ära kumb. Teiseks: pildilt ei näe, aga tegelikult saab auto ringi keerata... Tegelikult on majaesine läbisõidetav. Loodi just uus tee otse üle kõnnitee. Kolmandaks: ühistu otsustab ise, mida teeb oma maal. Päästeteenistus pääseb mõlema maja juurde, nagu ka igasugune invasõiduk. Põhjused on lambist võetud.

➤ Naaber: Lahendus: selle rumaluse asemel oleks võinud korteriühistu esimehed suhelda ja asjad selgeks rääkida ning lasta ehitada kahe ühistu vahenditega üks korralik sissesõit. Maa-ala on liiga kitsas ja seda saaks paremini kasutada. Kurb, et inimesed ei oska või ei taha asju õigesti ajada.

Ärimees plaanib Kagu-Eestisse uut veekeskust, asukoht on üllatav!

➤ Jaak: Tubli ettevõtmine Urmase poolt. See on see mida on meie maakonda vaja ja pole vahet kas asub Missos või Võrus. Eks ettevõtja ise otsustab aga Võru linn peaks ka kindlasti ka sellise ettevõtmise üle positiivselt meelestatud olema, sest paljuräägitud veekeskust on meile vaja. Edu Urmasele.

➤ Troll: Aegade algusest on olnud majanduse aluseks tootmine, aga turisti raha pole ka paha, vast siis Pleskava vened ei sõidagi enam Riiga, vaid loputavad ennast Missos!

Prügijamad aina kasvavad, pahased kodanikud on kannatust kaotamas

➤ mugabe: Ainus prügifirma siinpool emajõge, kes hakkama saab oma asjadega. Mis teil põlvas toimub, on rohkem kummaline... Ja sel juhul tuleb asjapulgad välja vahetada. Võrus on läbi aastate olnud erinevaid inimesi, aga ühegagi pole olnud mingit teemat... Nagu kellavärk.

➤ väga õige aeg: Praegu enne valimisi on väga õige aeg selle küsimusega tegeleda. Kuid arusaamatu on, mille üle siin jageleda on, sest monopol (kontsessiooni omanik) peab kõik prügi ära vedama. Ükskõik kuidas! Kui ei vea, siis läheb kontsessioon tühistamisele ja oma tööga mitte hakkama saanud vallavalitsus hakkab ise prügi ära kärutama.

LÜHIDALT

Meenekonkurss „Kaitseliit 100“

Kaitseliit ja Naiskodukaitse kutsuvad osalema meenekonkursil „Kaitseliit 100“. Konkursile oodatakse omanäolisi ja huvitavaid esemeid, mille valmistamisel on kasutatud kodumaiseid materjale, motiive ja Kaitseliidu või Naiskodukaitse sümboleid.

Valitakse esindusmeene Kaitseliidule ja esindusmeene Naiskodukaitsele. Mõlema loomisel-kujundamisel tuleks kasutada organisatsiooniga seotud temaatikat, logo ja/või sõnumit, ese peaks olema lihtsasti pakendatav, soovituslik hind on kuni 50 eurot tükk. Kaitseliidu kategoorias esitatavad tööd peaksid sobima Kaitseliidu esindusmeeneteks 2018. aastal, mil liit tähistab 100. aastapäeva.

Meenekonkursi auhinnafond on 4000 eurot, mille väärtuses tellitakse võitjatelt meeneid. Konkursitöid saab esitada 31. oktoobrini, täpsemat infot saab Kaitseliidust.

Valitakse parimat pudrumeistrit

Rahvusvahelise pudrupäeva tähistamiseks 10. oktoobril peetakse kolmandat korda võistlus, selgitamaks välja Eesti parim pudrumeister. Osaleda saavad sõltumata erialast ja vanusest kõik inimesed, kes armastavad kokata ja peavad lugu pudrust.

Välja valitakse kümme finalisti nende seast, kes on oma pudruretseptid koos pildiga saatnud enne 1. oktoobrit Fb Herkuless Eesti lehele. 10. oktoobril saavad lõppvooru pääsenud valmistada oma lemmikretseptide järgi putru.

Pudrumeistri valimise žüriisse kuuluvad Kristiina Štõkova (parim pudrumeister 2016), Helena Kõivsaar (parim pudrumeister 2015, pärit Võrumaalt), Mihkel Kalbus (Eesti Maitsete Saatkonna saadik), Kristel Aaslaid (laulja ja näitleja), Hardi Nurmine (Eesti Peakokkade Ühenduse asepresident), Pille Petersoo (kokaraamatute autor), Andrus Laaniste (Academic FoodLabi kokk) ja Paljas Porgand (blogija).

Oktoobris saab tasuta õigusnõu

Oktoobri alguses tähistatakse Eestis juba viiendat korda õigusemõistmise nädalat. Selle raames saavad Eesti Õigusbüroo juristidelt ilma tavapärase lepingutasuta õigusabi kõik, kes registreeruvad nõustamisele 20. septembrist 6. oktoobrini veebilehel www.juristaitab.ee. Samuti saab registreeruda telefonil 688 0400 või 5557 5090 ja e-posti teel aadressil abi@juristaitab.ee. Registreerumisel öelda või kirjutada märksõna „Õigusemõistmise nädal”.

Abivajaja sõlmib küll kliendilepingu, kuid tavapärast viieeurost omaosalustasu ta maksma ei pea. Õigusnõu on võimalik saada veebi vahendusel ja 15 nõustamiskohas üle Eesti. Õigusbüroo vastuvõtukohad leiab veebilehelt http://www.juristaitab.ee/noustamiskohad.

Eesti Õigusbüroo pakub koostöös justiitsministeeriumiga tasuta õigusabi Eestis elavatele inimestele, kelle keskmine brutosissetulek jääb alla statistikaameti avaldatud keskmise brutosissetuleku 1,5-kordse määra ehk alla 1863 euro.

Kannapööre linnukasvatuses: 50st sai 1000

Oma linnupargiga tuntuks saanud Jaaniraotu talu pererahvas – Valeri Kostin (53) ja tema kaasa Ülle (49) – tegi oma talupidamises kannapöörde: linnud küll, aga mitte enam 50 sorti, vaid 1000 ... vutti.

ÜLLE HARJU

„Vutipidamine mõlkus juba varem meeles ja kuna linnupargi lõpetamine tuli päevakorrale, siis saigi plaan teoks tehtud," rääkis Ülle. Linnupargi pidamiseks Lasva vallas Madala külas ei jätkunud Kostinitel enam entusiasmi: tegu polnud äriprojekti, vaid peremehe hobist välja ja seejärel üle pea kasvanud ettevõtmisega. Kuigi külalised olid eksootilistest sulelistest suures vaimustuses, ei toonud linnupark leiba laua peale ja tuli teha raske otsus lindudest loobuda.

„Siin majas oli enne sadakond papagoid, nüüd on üle tuhande vuti," nentis Valeri. Päevas küll tuhandet muna ei saa, saab nii 400: vutt ei mune päris iga päev ja kukkesid on ka omajagu. „Kui neid hautad, siis pooled on ikka kuked," ütles Ülle.

Vutilat julgeb ta juba väikseks äriprojektiks nimetada, kuid kinnitab: „Aga eks nad söövad ka palju ja sööda peale kulub päris palju! Rikkaks sellega veel ei saa!"

Vutimunade müümine on paras ringimüttamine: tekkinud on omad kindlad kunded, kellele tuleb munad kätte toimetada. „Igal nädalal teen ringi Võrru," rääkis Ülle. „Nädalalõppudel, kui on võimalus laatadele minna, on ka munad kaasas, suvisel ajal koos kaladega ja talvel oma koduköögitoodetega. Vahepeal satun ka Võru ja Põlva turu peale."

„Paljudel lapsed tavalist muna ei söö, aga vutimuna heameelega," seletas Ülle Kostin. „Vutimuna on palju tervislikum ka."

„Me oleme vutimunadest „sõltuvad" juba üle kümne aasta," võttis peremees Valeri jutujärje üle. „Varem hommikul võileiva-pudruga kõhu täitmise järel hakkas juba ennelõunal kõht uuesti tühjaks minema, aga kui neli-viis vutimuna hommikuks ära olin söönud, siis kas seda lõunat oli või mitte ..."

Tervislikkusest jäänukski Valeri pajatama. „Jaapani koolilastele on vutimuna kohustuslikus menüüs," rääkis ta. „Nagu mõnele sobib lehmapiim, mõnele kitsepiim, on sama ka tavaliste munade ja vutimunadega. Kitsepiim ja vutimuna on aga eelistatud ..."

Ülle hinnangul on vutimuna maitse küllalt sarnane tavalise kanamuna omaga, aga on pehmem ja mahedam. „Mis on peatähtis – üle ei tohi keeta!" õpetas ta. „Minut, maksimum kaks, muidu läheb väga „kummiks" kätte ära." „Elementaarfüüsika," muheles Valeri. „Väikest muna ei ole mõtet sama kaua keeta kui suurt!"

Kas Kostinid on ümbruskonnas suurimad vutikasvatajad või on neil ka konkurente? „No omas vallas oleme kindlasti suurimad," rääkis Valeri. „Aga vutipidamine on moes – ikka kuuled, et see või teine on võtnud elamisse kümmekond vutti."

„Seda küll, aga vutt on ikkagi küllaltki nõudlik lind," tähendas Ülle. „Kui ta oma valguspäeva pikkust, 14–16 tundi, kätte ei saa, siis ta ei mune. Kui temperatuur läheb alla 20 kraadi, jälle ei mune. Söök peab ka korralik ja toitaineterikas olema. Vutt ei ole kana, kellele annad peoga teri ja saad muna vastu."

Ülle ja Valeri Kostin peavad praegu rohkem kui tuhandet vutti.
Fotod: Ülle Harju

Viimased poolteist aastat on Kostinid kasutanud vuttide söötmiseks GMO-vaba sööta. „I-l peaks ikka täpp ka peal olema!" põhjendas ta seda otsust. „Kui sööt on puhas, on ka muna puhas," lisas Ülle. „Eritellimusel Leedumaal toodetud, spetsiaalselt Eesti kasvatajatele tehakse."

Valeri lisas, et vutt on keskkonnamuutustele väga tundlik: „Kui linde puurist puuri tõstad, teise ruumi, mõjub see kohe munemisele väga halvasti."

Vutt on siis paras konservatiiv? „Nojah, nagu me isegi – mida sa siin ikka nii väga muudad!" viskas peremees muiates.

Tema hinnangul on linnupidamisel kaks kõige raskemat asja jootmine ja sõnnikuteema. „Meil on asi poolautomaatselt lahendatud: jootmine on automaatne, aga sõnnikuvedu käib nii, et paneme akutrelli otsa spetsiaalse otsiku, mis veab transportöörlinti ja üle kahe päeva on 15–20 minutit sõnnikuga tööd."

Ülle sõnul kulub vuttide söötmise, munade korjamine, puuride puhastamise ja sõnnikuveo peale mõni tund päevas, lisaks on veel munade pakkimine ja müümine. No midagi ikka teenib ja Kostinid on rahul.

Nagu paljud toimetulevad väiketalunikud, hoiavad ka Kostinid mitu rauda tules ehk teenivad elatist mitme asjaga. Peremees tegeleb palkmajade ehitamise ja kalakasvatusega. LõunaLehe külaskäigu ajal oli just koparoolis ja kaevas kalade jaoks sobilikumaks tiike, kus varem elutses 15 liiki veelinde.

Tiikide ümber oli tõmmatud kahekordne elektrikarjus. Miks küll? „Saarmas," nentis Valeri. „Talvel nägin seda kahju, mida ta suutis teha: näritud kalad jää peal ja just kõige suuremad!"

Kaladest kasvatavad Kostinid nii värvilisi dekoratiivkalu kui valgeamuuri ja pakslaupa. Viimased aitavad tiigid heinast puhtad hoida.

Ülle vaaritab koduköögis omapäraseid hoidiseid, just erilisi ja teistmoodi kastmeid ja praelisandeid. Kõige kuulsam neist, Uma Meki märgiga varustatud „Setu salsa" on pälvinud sööjatelt ohtralt kiidusõnu. „Viimase paari aasta kõige populaarsem nn juustumoos või lihalisand on tüümiani ja tšilliga paradiisiõunaželee, seda teen ka ingveri, rosmariini ja mündiga," seletas Ülle. „Leiba küpsetan muidugi ka."

Ülle hõrgutis – vutimunad marinaadis.

Miks ei ela Kostinid linnas ega tee kontorilaua taga nn puhast tööd. „Kõik ei mahu Stenbocki majja, keegi peab ikka äärealasid ka asustama," põrutas Valeri. „Nii on, tuli linnamees ja vedas mu ka maale tagasi," naeris Ülle.

Mida on Kostinitel öelda inimestele, kes väidavad, et maal ei ole tööd? „Ei ole võimalik," oli Üllel vastus kiirelt huulil. „Kui maale tulime, aastal 1992, kui kõik läksid linna, vaadati meid ka kui segaseid, siis oli vaja tõestada, et saame hakkama. Nüüd saame küll ütelda, et elu maal on võimalik!"

Valeri ütles, et lapsed on suureks kasvatatud ja nemad kaasaga on eluga rahul. Kostinitel on ka mitmeid tulevikuplaane, näiteks kasvatada ja purki panna toidukala. Ülle nuputab, kuidas vutimunadest maitsvat hoidist saada. „Katsetused käivad eri maitsete ja tehnoloogiaga," ütles ta.

Jagati Uma Meki kaubamärke

18.-19. septembril hindas Võrumaa talupidajate liit kaubamärgi Uma Mekk taotlusi toodetele ning kohvikute ja restoranide nädalamenüüdele.

Kaubamärgi nõuetele vastasid ja märgi said järgmised tooted: OÜ Nipi Seafarmi suitsusaunasink „Savvusanna tsialiha", OÜ Nele Kulinaaria kamararulaad Kamararulaat ja peedi-lihakotlet, OÜ Hc Rodibirke kreemjas mesi ja vahustatud mesi, FIE Väino Lõhmuse suur põlduba Helbi, OÜ Toores Jõud piparmündiga roositee „Roosihäitsme tsäi vehvermentsi ja melissiga", tikrinäksid „Tikõrperä näpsi", sinikamoos mõne pohla ja mustikaga „Joovigu sahvt palohka- ja mustikamarjuga, roosiželee „Roosihäitsme hülp", põdrakanepiželee „Paiulilli hülp", angervaksaželee „Angõrhaina hülp", pihlakad siirupis „Tsiiropin pihla" ja suhkrustatud õied „Tsukrudsõ häiermä", OÜ Saarsilla Talukohviku karriga suvikõrvitsahoidis.

Menüüdest said Uma Meki märgi Ööbikuoru villa, Suure Muna kohviku, Spring Cafe, Piusa külastuskeskuse kohviku Koopatoit ja Saarsilla talukohviku uued menüüd, milles on kasutatud põhitoorainena kohalikku toidukraami.

Järgmine Uma Meki märgi taotlusvoor on detsembris, avalduste esitamise tähtaeg on 8. detsember. LL

Vastseliina naised vaimustusid fruktodisainist

21. septembril õpetas Annely Ots Vastseliina rahvamajas huvilistele köögivilja erikujulist lõikamist ja kaunikujulist väljapakkumist – fruktodisaini.

Kohalikud naised mässasid köögi- ja puuviljadega kolm tundi ning tulemuseks olid pidulaual pilkuhaaravad värvikirevad vaagnad. Kui huvi omapärase koolituse vastu jätkub, korraldab rahvamaja sellised veel. LL

Kohus mõistis mehe aknast välja viskajad vangistusse

Tartu maakohus tunnistas eelmisel nädalal Hardi Lübecki (32) ja Hilja Kozeri (31) süüdi eluohtliku tervisekahjustuse tekitamises ning mõistis mõlemale viieaastase vangistuse. Kuna kriminaalasi lahenes lühimenetluses, vähendas kohus seadusest tulenevalt karistust kolmandiku võrra.

Selle Oraval asuva maja teiselt korruselt visati talvel tüli käigus alla mees, nüüd mõistis kohus viskajad vangi. Foto: Ülle Harju

Lõuna ringkonnaprokuratuuri süüdistuse järgi tarbisid süüdistatavad koos kannatanuga selle aasta 16. veebruaril Põlva maakonnas Orava külas **Hardi Lübecki** kodus koos alkoholi, kui ühel hetkel tekkis nende vahel tüli. Tüli käigus viskasid **Hilja Kozer** ja Lübeck teise korruse aknast kõigepealt välja tugitooli. Seejärel haarasid nad kahekesi 60-aastasel mehel õlgadest ja jalgadest ning viskasid ta samuti aknast alla. Süüdistatavad püüdsid juhtunu tegelikke asjaolusid varjata. Sellega panid mõlemad toime raske tervisekahjustuse tekitamise, millega põhjustasid ohu kannatanu elule.

Kohus leidis, et süüdistatavad panid teo toime otsese tahtlusega, nende tegu on julm ja kääniline ning süü märkimisväärne; nii kannatanu aknast välja viskamine kui ka tema jätmine kukkumiskohta lamama ilmestavad süüdistatavate lugupidamatust teise inimese tervise ja elu vastu.

Lübeck ja Kozer jätkasid pärast mehe aknast välja viskamist alkoholi tarvitamist ega muretsenud selle pärast, mis kannatanust saab, vaid püüdsid välja mõelda vale, et kiirabile juhtunut selgitada. Samuti ei tulnud süüdistatavad ise häirekeskusesse helistamise mõttele, seda vajadust märkasid hoopis tunnistajad.

Karistust mõistes leidis kohus, et Lübecki kohtueelsel uurimisel väljendatud kahetsus on küll formaalselt arvestatav karistust kergendava asjaoluna, kuid tema käitumine vahetult pärast tegu ei kajastanud mingit kahetsust. Kozeri puhul kohus karistust kergendavaid asjaolusid ei tuvastanud.

Mõlemad on varem kriminaalkorras karistatud ja nad on ka varem toime pannud vägivaldseid tegusid. Kuna varasemad karistused ei ole nende suhtumist vägivalda muutnud ega mõjutanud õiguskuulekalt elama, on kohtu hinnangul põhjendatud mõlemale reaalse vangistuse mõistmine.

Lõuna ringkonnaprokuratuuri ringkonnaprokurör **Ülle Hõraku** sõnul panid süüdistatavad alkoholi liigtarbimise tagajärjel toime väga jõhkra teo. „See on järjekordne näide sellest, kuivõrd mõtlematute tegudeni võib alkoholiga liialdamine inimese viia. On keeruline või suisa võimatu mõista, kuidas kaks inimest otsustavad oma ühise tuttava nelja meetri kõrguselt teise korruse aknast alla visata," ütles prokurör. „Halvemal juhul oleks selline tegu võinud viia ka kannatanu surmani."

Hõrak jäi rahule, et kohus nõustus prokuratuuriga nii süüküsimuses kui ka seisukohaga, et süüdistatavaid tuleb karistada reaalse vangistusega.

Kohus märkis otsuses, et kehavigastuste tekitamine ühise joomingu käigus on paraku saanud üheks tavapärasemaks kuriteoks. „Kohus on seisukohal, et isikutele, kes ise viivad end kas alkoholi, narkootiliste ainete või psühhotroopsete ainete abil seisundisse, kus nad käituvad teiste isikute elule ja tervisele ohtlikult, peavad saama ühiskonnalt hoiatuse, et selline kuritegu on enamasti karistatav pika reaalse vangistusega," seisab otsuses.

Lõplikuks karistuseks jäi mõlemale süüdistatavale kolm aastat ja neli kuud vangistust. Karistuse hulka arvatakse mõlemal kahepäevane eelvangistus. Kozeri puhul liideti karistusele talle varem kohtuotsusega mõistetud karistus ja arvati sellest maha eelmise karistuse ärakantud osa, nii et kokku jääb tal vangis olla kolm aastat, viis kuud ja 10 päeva.

Menetluskuludena tuleb Lübeckil tasuda 885 eurot ja Kozeril 977 eurot. Lübeckil on varasemast üks kehtiv kriminaalkaristus ja Kozeril neli kriminaalkaristust.

LÕUNALEHT

LÜHIDALT

Piirivalvurid tabasid salakaubavedajad

Ööl vastu teisipäeva pidasid piirivalvurid Võrumaal Meremäe vallas piiriäärsel alal kinni kaks meest vanuses 38- ja 42-eluaastat, kelle juurest leiti neli kasti salasigarettidega. Mehed ühes kastidega toimetati täiendavateks toiminguteks Piusa kordonisse. Ebaseadusliku piiriületuse üksikasjade selgitamiseks alustas politsei kriminaalmenetlust.

Parklast varastati jalgrattad

Pühapäeva hommikul teatati politseile, et Otepääl asuva puhkemaja parklas seisnud Nissani rattaraamidelt varastati öö jooksul kolm jalgratast. Kahju on selgitamisel.

Elanikud kustutasid auto

Reedel kella 3.14 ajal põles Haanja vallas Haanja külas Rõuge teel sõiduauto Volvo esinurk ja ratas. Põleng kustutati elanike poolt enne päästjate saabumist, kes põlengukoha veega üle kastsid.

Päästjad püüdsid poes nastikut

Teisipäeval kella 10.24 ajal teatati, et Valgas J. Kuperjanovi tn Konsumis poeruumides on 30-40 cm pikkune nastik. Päästjad püüdsid looma kinni ja viisid loodusesse.

Päästjad kustutasid viljakuivati

20. septembril kell 21.26 teatati, et Vastseliina vallas Külaoru külas tuleb kuivatis viljapunkrist suitsu. Alguses lasti vilja punkrist transportlindil välja ja korjati tulekoldeid vilja seest käsitsi välja. Samal ajal kasteti punkris olevat vilja veega. Tulekahju lõplikuks kustutamiseks tuli punker siiski vett täis lasta. Põleng likvideeriti lõplikult kella 1.00.

Reedel kella 22.22 ajal põles Antsla vallas Kraavi külas väikse viljakuivati ahju juures puuriit ning kuivati seinad. Tulekahju kustutati kella 22.58. Päästetööde juhi esialgsel hinnangul olid tulekahju põhjuseks ahjule liiga lähedale pandud puud.

Kalmistult leiti padruneid

Teisipäeval kutsuti Lõuna-Eesti pommigrupi demineerijad Võru linna Kose teel asuvale kalmistule, kus kaevetööde käigus oli leitud 2022 vintpüssi padrunit.

Demineerijad hävitasid mürske ja granaadi

Demineerijad tegid 20. septembril kahjutuks Valga maakonnas Õru vallas Õruste külas kaevetööde käigus leitud 75 mm mürsu. Pühapäeval tehti kahjutuks Valga maakonnas Sangaste vallas Risttee küla lähedal metsast leitud 75 mm mürsk ja Võru maakonnas Urvaste vallas Kuldre külas leitud käsigranaat F-1.

Hea kool kogu eluks!

VÕRUMAA KUTSEHARIDUSKESKUS

Euroopa Liit Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

TASUTA KOOLITUSED TÄISKASVANUTELE

Koolituse nimetus	Tunde	Aeg 2017. a.
Keevitaja täienduskoolitus (poolautomaatkeevitus)	80	25.09 – 8.11
Ökoturismi toodete arendamine ning turundus	40	2.10 – 17.10
Menüüde koostamine ja kalkulatsioonide alused	20	3.10 – 18.10
Keevitaja täienduskoolitus – TIG keevitus	40	3.10 – 21.11
Tulemuslik suhtlemine	24	6.10 – 20.10
Eesti keele kursus muukeelsetele teenindajatele	60	16.10 – 20.12
Arvjuhtimisega metallipingi operaatori täienduskoolitus	80	16.10 – 7.12
APJ lehtmetalli painutuspinkide operaator – osakutse painutuspingi operaator	160	17.10 – 20.12
APJ lehtmetalli laserlõikepinkide operaator – osakutse laserlõikepingi operaator	160	18.10 – 21.12
Tarbijakeskne tootearendus puiduettevõttes	40	20.10 – 18.11
Nüüdisaegse puhastusteeninduse kursus	40	30.10 – 22.11
Eritoitumine – erinevate toitumisvajadustega klientide toitlustamine ja sobivate toitude valmistamine	40	24.10 – 16.11
Müüja täienduskoolitus	40	31.10 – 28.11
Täienduskoolitus matkajuhtidele	35	31.10 – 21.11
Enesejuhtimine – ajakasutus, planeerimine, eesmärkide seadmine ja saavutamine, motivatsioon	21	6.11 – 20.11
Täienduskoolitus klienditeenindajatele – suhtlemine ja teenindus	20	7.11 – 16.11
Suhtlemine keerulistes olukordades	24	10.11 – 24.11
Tehnilise joonestamise koolitus metalli- ja puiduettevõtjatele	40	13.11 – 06.12
Kaupade väljapanek – täienduskoolitus müüjatele	20	20.11 – 23.11
Catering teeninduse alused – täienduskoolitus toitlustusteenindajatele	40	21.11 – 13.12
Enesejuhtimine – ajakasutus, planeerimine, eesmärkide seadmine ja saavutamine, motivatsioon	21	27.11 – 11.12
Enesejuhtimine – ajakasutus, planeerimine, eesmärkide seadmine ja saavutamine, motivatsioon	21	27.11 – 11.12

Koolitused on tasuta, toimuvad ESF programmi „Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste arendamine" riikliku koolitustellimuse (RKT) raames. Eelistatud koolituse sihtgrupid: erialase hariduseta või keskhariduseta või aegunud oskustega (50+) elanikkond.

TÄPSEM INFO JA KOOLITUSELE REGISTREERUMINE:

www.vkhk.ee/täiskasvanute koolitus/koolituskalender telefonil: 785 0818, 785 0817, e-post: merle.vilson@vkhk.ee, terje.kruusalu@vkhk.ee.

Asutusest/ettevõttest võib osaleda mitu inimest või kõik töötajad.

See Võru loomade varjupaiga kassipüügipuur näpati Kraavi külast kalmistu juurest, õnneks sai varjupaik oma puuri tagasi. Foto: Võru loomade varjupaik

Loomade varjupaik sai näpatud puuri tagasi

Reedel andis Võru loomade varjupaik teada, et Antsla vallast Kraavi külast kalmistu juurest on kadunud varjupaiga kassipüügipuur.

„Puur on varjupaigale väga vajalik, see on aidanud paljud arglikud kiisud varjupaika ja peagi ka uutesse kodudesse. Kui kellelgi on infot meie puuri kohta, siis ootame seda väga, või kui leidub inimene, kes teadmatusest puuri kaasa võttis, siis palun too see leidmiskohale kiiresti tagasi, et saaksime varjupaika toimetada kiisupoja, kes üksinda sügispimedusse maha jäi ja kelle vennake teda varjupaiga juba pikisilmi ootab," andis varjupaik teada.

Sama päeva õhtuks toodi puur õnneks tagasi.

Vald edastas ka infot, et Kraavi kalmistult varastatakse lilli.

LÕUNALEHT

VIHJE!

Kui tead midagi, mis võiks ka teistele LõunaLehe lugejatele huvi pakkuda,

- siis helista 782 1300
- kirjuta lounaleht@lounaleht.ee
- anonüümne vihje: www.lounaleht.ee

Hargla kirik saab korda tänu annetajatele ja talgulistele

Üleeile kogunes Taheva valda Hargla kirikusse umbes 40 talgulist, kes soovisid kodukiriku korrastamisele oma kätega n-ö lõpuspurdi teha. Tänu annetustele ja toetustele oli kirikus tehtud suurem remont ja jäänud veel koristustööd.

Hargla kiriku koristustalgutel lõid hoogsalt kaasa kohalikud noored.

Fotod: Ivor Ploom

Appi tulid Hargla kooli 7.–9. klassi õpilased koos paari õpetajaga, SA Taheva Sanatooriumi tegevusjuhendajad koos klientidega, Hargla maanaiste klubi naised ja koguduse liikmed.

Käed lõi külge ka Harglas elav ja toimetav välisvabatahtlik **Nina Leimlehner**, kes on tulnud, et aasta jagu oma aega panustada piirkonna noorsootöö edendamisesse.

Peamiselt koristati ehitusprahti ning pesti maha ehitusega tekkinud tolmu. Peale koristustöid nägi kirik päikselise sügisilma käes välja hele ja valge. Hargla kooli kodundusõpetaja **Silva Ranniku** on lubanud õmmelda uue katte altarile, nii saab kirik peagi veelgi pidulikuma ilme.

Ehitusmeestel on jäänud teha veel natuke maalritöid, seejärel tähistab Hargla kirik uuenemist piduliku kontsert-jumalateenistusega.

Hargla kirik on ehitatud aastatel 1817–1821. Tegemist on Hargla kihelkonnakirikuga, mis tänapäeval koondab peamiselt Taheva ja Mõniste valla inimesi.

Hargla kiriku põrandad olid nii halvas seisus, et kui nendega midagi ette ei oleks võetud, siis kirikuhoonet enam peagi kasutada ei oleks saanud. Oht põrandast sõna otseses mõttes läbi kukkuda oli suur. Selline täbar olukord häiris nii jumalateenistustel osalejaid kui ka matuselisi ja pulmalisi. Põrandate lagunemine algas aastatetagusest ulatuslikust katuse läbijooksust, mis oli põhjustanud pruunmädaniku tekke.

Talvel hakkasid kirikuga seotud inimesed koguma annetusi, et kirik korda teha. Nagu mitmel pool mujalgi, selgus ka Hargla kiriku põrandavahetusel, et asjad olid veelgi halvemad, kui osati karta. Nimelt tuli põrandate alt välja vedada suures koguses pinnast ja vanasti sinna maetud ehitusprahti. Seda tehti nädalaid käsitsitööna.

Kiriku pinkide otsad olid mädanikust kahjustatud ning neid tuli ühekaupa remontida. Siseseinte krohv oli nii pude, et lahtine osa sadas alla ja tuli eemaldada, pind taas üle krohvida ning värvida.

Hargla kirikus tehtud töödeks on tänavu rahalise annetuse teinud 60 inimest. Eraisikute annetused on olnud vahemikus viiest tuhande euroni. Taheva vallavalitsus toetas töid 20 000 euroga ning Mõniste vallavalitsus 1000 euroga. 7000 eurot on saadud riigieelarvelise toetusena tänu Taheva vallas elavale riigikogu liikmele.

Kalev Raudsepp ja **Mart Raudsepp** aitasid kogudust puitmaterjaliga laagide tarbeks. Kogudus müüs ka talle kuuluvat metsa, et töid finantseerida. Kirikuruumi põrandast on uuendatud umbes 60 protsenti. Õnneks ei leitud kirikust vammi ja ei ole uuendatud põrandaosa kahjustumise ohtu.

Ehitustöid tegi Hargla kirikus OÜ Liivimaa Lossid. EELK Hargla kogudus andis teada, et on väga tänulik ehitusmeistritele **Vello Kaurile** ja **Reiu Kalale**, tänu nende kuldsetele kätele on Hargla kirikuhoone jälle kasutatav.

EELK Hargla kogudus tänab kõiki annetajaid, toetajaid ja talgulisi! Iga toetus on endiselt oodatud, sest kiriku remont pole veel kaugeltki valmis.

LÕUNALEHT

Aivar Rumvolti näituse avamine

25. septembril avas kunstnik Aivar Rumvolt Võru linnagaleriis oma tulevasele 60. juubelile pühendatud näituse "Tumering".

"Valmistasin näitust ette aasta aega," nentis kunstnik. "Idee oli kogu aeg silme ees, aga teostamine võttis aega."

Lisaks Rumvolti teada-tuntud savinõudele olid väljas ka kunstniku tumeringi-teemalised katsetused tammepuust tahvlitel. Näitus on avatud 27. oktoobrini. ÜLLE HARJU

Fotod: Ülle Harju

„Silmad on südame aken" prillifondiga toetatakse paljulapselisi Eesti peresid

TURUNDUS

19. septembril said heategevusfondi "Silmad on südame aken" raames prillid esimesed noored Valgamaalt. Tõllistest pärit üheksalapselise Kõvaskite pere kaks prillikandjast liiget - 16-aastane **Merili** ja 15- aastane **Taivo** – on fondi esimesed abisaajad Lõuna-Eesti piirkonnas.

4. juulil käisid Kehrast pärit kuuelapselise Jürgensonide pere kolm prillikandjast liiget – 18-aastane Birete, 15-aastane **Rico** (fotol) ja 7-aastane **Roland** – Tallinnas silmakontrollis ja endale meelepäraseid prilliraame valimas.

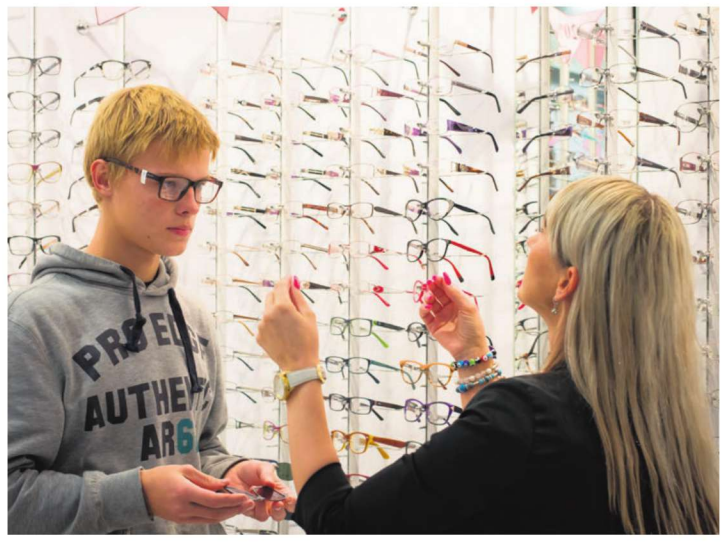

„Silmad on südame aken" on Eesti Lasterikaste Perede Liidu, Eesti Lions klubide ja Pere Optika prillipoe koostöös loodud heategevusfond. Pere Optika 35 poes üle Eesti kogutakse annetusi toetamaks lasterikaste perede noori prillide soetamisel. Ühiselt töötatakse selle nimel, et parandada silmade tervishoidu ja optiliste teenuste kättesaadavust. Igalt Pere Optikas tehtud ostult koguneb 10 senti „Silmad on südame aken" fondi, mille abil soetatakse lasterikaste perede lastele vajaminevad prilliraamid ja -klaasid.

„See algatus on sündinud soovist anda panus oma lähedasi toetava ühiskonnamudeli toimimisse Eestis," ütleb Pere Optika prillipoodide omanik **Jaan Põrk** ja lisab: „Projektiga tahame aidata leida üles just need inimesed, kelle jaoks kvaliteetsete prillide eest tehtav väljaminek on väga suur osa nende eelarvest, mida nad võiksid selle asemel kasutada mitmesugusteks perekondlikeks ühistegevusteks."

Eesti Lasterikaste Perede Liidu president **Aage Õunap** loodab, et „Silmad on südame aken" fondist saab pika elueaga initsiatiiv: „Loodetavasti suudame laste nägudele tuua naeratusi ning silmadele leevendust. Fondi kogunenud annetused jõuavad lasteni, kes seda abi kõige enam vajavad."

Rohkem infot „Silmad on südame aken" fondi toimimise kohta võib leida Pere Optika kodulehe „Teeme head" alalehelt: http://pereoptika.ee/heategevus/.

Lisainfo:
Aage Õunap
Eesti Lasterikaste Perede Liidu president
5553 5482
aage@lasterikkad.ee

Gert Põrk
5664 6446
Pere Optika
gert@optiline.ee

KULTUURIUUDISED

Etnokulp 2017 rahvahääletus

Eesti Pärimusmuusika Keskus koostöös R2 ja ETV2-ga selgitavad rahvahääletuse abil välja Eesti parimad pärimusmuusikud. Pärimusmuusika auhindu Etnokulp jagatakse kahepäevase festivali - Pärimusmuusika Lõikuspeo, raames juba üheksandat korda. Võitjad selguvad publikuhääletuse teel, mis lõppeb 28. septembri südaöösel ja on antud žanris ainus tunnustus, milles saab rahvas kaasa rääkida.

Võistlustules on heliplaadid, mis ilmusid 2016. aasta oktoobrist kuni 2017. aasta septembrini ning millest on auväärne žürii valinud Etnokulp 2017 nominendid. Pärimusmuusika austajad saavad hääletada kategooriates nagu parim uusfolk artist, parim muusik, parim lugu, parim debüütplaat, parim heliplaat, parim artist ja ehe pärimusmuusika.

Etnokulp 2017 autasud antakse üle Pärimusmuusika Lõikuspeo esimesel festivalipäeval, pidulikul auhinnatseremoonial 6. oktoobril kell 20 Pärimusmuusika Aida suures saalis. Etnokulpide nominendid ja hääletuskeskkond asub siin: http://www.folk.ee/etnokulp-2017

Muusik Mari Kalkun edendab naiste rolli

Selgusid kümme Eesti artisti ja muusikavaldkonna esindajat, kes osalevad üleeuroopalises naiste rolli muusikaväljal edendavas programmis „Keychange". Nende seas on ka Võrumaa muusik Mari Kalkun.

Kokku valiti programmi 60 muusikut. Eestist valiti projektis osalema 10 artisti ja muusikavaldkonna spetsialisti: Hannaliisa Uusma ja Brigitta Davidjantsi postromantiline elektroonikaduo HUNT, džässi ja nüüdismuusika radadel kulgev Kirke Karja Quartet, folgiuuendaja Mari Kalkun, laulja-laulukirjutaja Grete Paia ja noor räpiduo HOAX. Eesti muusikavaldkonna professionaale mänedžeridest muusikakriitikuteni esindavad „Keychange" programmis Liisi Voolaid, Thea Lillepalu, Merli Antsmaa, Natalie Mets ja Silvia Urgas.

Euroopa Liidu kultuuritoetuse raamprogrammi Loov Euroopa toetatud ja Ühendkuningriigi muusikaorganisatsiooni PRS juhitava rahvusvahelise koostööprojekti „Keychange" eesmärgiks on luua uusi rahvusvahelisi esinemis-, koostöö- ja koolituse väljundeid naisartistidele ja naissoost muusikavaldkonna uuendajatele, kes on valmis uutele turgudele sisenema. Projekti pikaajaliseks sihiks on Euroopa muusikatööstuse status quo muutmine, kiirendades naiste artistliku ja majandusliku väärtuse tõusu ning toetades vastavaid rahvusvahelisi koostöid.

Mootorid ja masinad kogunesid Motoshow'l

Juba 22. korda said autode ja muidu tehnikahuvilised vaadata ja tutvuda Eesti suurima autonäitusega Motoshow, mis toimus nädalavahetusel Tartu Näituste messikeskuses.

Lisaks paljudele uutele ja suisa esmaesitluse teinud automarkidele, võis näha ka palju taastatud retromasinaid või erineval moel tuunitud sõiduriistu.

Asjale lisas vürtsi ka suur Briti lahingutehnika näitus, kus oli välja pandud 15 sõjamasinat, nende hulgas ka Challenger 2 tank, jalaväe lahingumasinad, soomustranspotöörid, iseliikuvad suurtükid, soomustatud maasturid jne. Korraldajate sõnul oli tegemist suisa viimaste aastate suurima lahingutehnika väljapanekuga Lõuna-Eestis.

Fotoaparaadiga liikus auto- ja tehnikanäitusel ringi URMAS PAIDRE / LÕUNALEHT

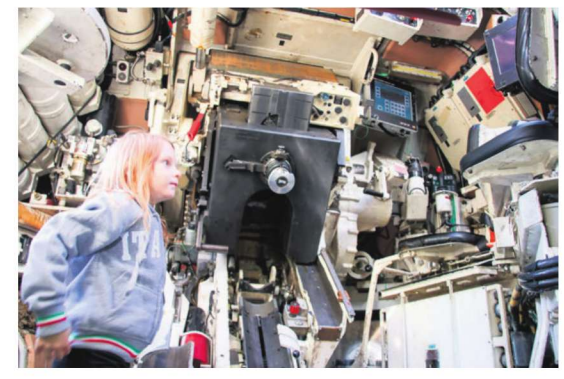

VANEMUINE

Rännakud. Maarjamaa laulud

VANEMUISE TEATRI JA SÕLTUMATU TANTSU LAVA KOOSTÖÖPROJEKT EV100 TEATRISARJA SAJANDI LUGU RAAMES

TEKSTI AUTOR JA LAVASTAJA TIIT PALU — **HELILOOJA** KARA-LIS COVERDALE
KOREOGRAAF RUSLAN STEPANOV — **LAVASTUSDRAMATURG** DEIVI TUPPITS — **KOSTÜÜMIKUNSTNIK** MARE TOMMINGAS
LAVAKUJUNDUSE AUTOR SILVER VAHTRE — **VALGUSKUNSTNIK** MARGUS VAIGUR — **VIDEOKUNSTNIK** CARMEN SELJAMAA

ESIETENDUS 29.09 VANEMUISE TEATRIS

Ekinema LARSEN COGNAC autospirit Tartu heade mõtete linn

Foto: Raivo Antsov

Mihklilaadad juba alustasid

Kuigi mihklipäev on homme ja mitmed mihklilaadad plaanitud sellele nädalavahetusele, siis Valgjärvel, Mõnistes ja üle piiri Lätimaal Hopas (Ape) peeti traditsiooniline mihklilaat maha juba möödunud nädalavahetusel.

Mõnistes peeti laata laupäeval, Savernas ja Hopas pühapäeval. Kuigi Lätis ja Eestis pakutavad kaubad olid mõneti erinevad, siis mitmed krapsakamad kauplejad olid leti taga nii siin- kui sealpool piiri. Et Hopa laadal käib traditsiooniliselt palju eestlasi, siis targemad lätlastest müüjad olid valmistanud oma kauba juurde lisaks omakeelsetele ka eestikeelsed sildid – vaatamata mõnele keeleapsule ostjale täiesti arusaadavad.

Saverna Mihklilaadal oli müüjaid-kauplejaid oli ligi 70, ilm ilus ja laadalisi parasjagu. Kultuuriprogrammis esinesid JJ Street Company tantsijad (tänavatants) ja Jaana Jurtin (kõhutants ja samba). Musitseerisid noored muusikud Raina Luht ja Andreas Pall.

Magusate ja soolaste küpsetiste konkursile toodi kümme erinevat küpsetist. Publiku hinnangul oli parim soolane küpsetis Heli Peetsmanni pühapäevane seenepirukas ja parim magus küpsetis Linda Varuli karamelline õunakook.

LÕUNALEHT

Fotod: Janno Kuus

Ettevõtlusnädal

Võrumaa Ettevõtlusnädal 2017

Reede 29.09.2017

9.00–14.00 Õpilasfirmade inspiratsioonipäev
Toimumiskoht: Võru Noortekeskus, Jüri 54, Võru
Korraldaja: SA Võrumaa Arenguagentuur
Info: Terje Moisto, terje@vaa.ee, tel 53091180
Registreerimine läbi koolide.

Esmaspäev 02.10.2017

10.00-11.00 Maksumaksja infotund
Toimumiskoht: Eesti Töötukassa Võrumaa osakond, Jüri 19a,Võru
Korraldaja: Maksu- ja Tolliamet
Info: Katrin Truup, katrin.truup@emta.ee, tel 676 4650
Vajalik on eelnev registreerimine.
Registreerimine kuni 28.09.17
Registreerimine: http://ettevotlusnadal.ee/uritused/voru/

11.00–12.00 Töötukassa infotund „Oskustega töötajad töötukassa toetusel“
Toimumiskoht: Eesti Töötukassa Võrumaa osakond, Jüri 19a,Võru
Korraldaja: Eesti Töötukassa
Info: Anne Hiielo, anne.hiielo@tootukassa.ee, tel 5919 8014
Vajalik on eelnev registreerimine.
Registreerimine kuni 28.09.17
Registreerimine: http://ettevotlusnadal.ee/uritused/voru/

11.00 – 15.00 Turismipäev
Toimumiskoht: Puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskus TSENTER, Pärna tee 1, Väimela.
Korraldaja: SA Võrumaa Arenguagentuur, SA Põlvamaa Arenduskeskus, MTÜ Setomaa Turism
Info: Kadri Moppel, kadri.moppel@vaa.ee, tel 5331 1919
Vajalik on eelnev registreerimine.
Registreerimine kuni 28.09.17
Registreerimine: http://ettevotlusnadal.ee/uritused/voru/

Teisipäev 03.10.2017

9.30–16.00 Ettevõtluskonverents „Ettevõtja muutuste keerises“
Toimumiskoht: Võru Kultuurimaja Kannel, Liiva 13, Võru
Korraldaja: SA Võrumaa Arenguagentuur
Info: Ivi Martens, ivi@vaa.ee, tel 5349 7303
Vajalik on eelnev registreerimine.
Registreerimine kuni 29.09.17
Registreerimine: http://ettevotlusnadal.ee/uritused/voru/

Kolmapäev 04.10.2017

8.30–16.00 Võrumaa ettevõtluspäev
Toimumiskoht: Võru Kultuurimaja Kannel, Liiva 13, Võru
Korraldaja: MTÜ Partnerlus, SA Võrumaa Arenguagentuur
Info: Ivi Martens, ivi@vaa.ee , tel 5349 7303
Vajalik on eelnev registreerimine.
Registreerimine kuni 29.09.17
Registreerimine: http://ettevotlusnadal.ee/uritused/voru/

11.00-15.00 Noortepäev “ Milliseid noori tööturul vajatakse”
Toimumiskoht: Võru Kesklinna Kool, Vabaduse 12, Võru
Korraldaja: Eesti Töötukassa, Võru Noortekesksus
Info: Kristi Randla, Kristi.Randla@tootukassa.ee, tel 51979242
Registreerimine läbi koolide.

19.00–21.00 Euroopa filmikohvik esitleb - “Kõige õnnelikum päev Olli Mäki elus”
Toimumiskoht: Kino Kannel, Liiva 13, Võru
Korraldaja: Europe Directi teabekeskus – Võru
Info: Gady Künnapuu, gady.kynnapuu@voru.maavalitsus.ee, tel78 68 335
Jälgi üritust ka Facebookis: https://www.facebook.com/EuropeDirectVoru

Neljapäev 05.10.2017

13.00-17.00 Võru linna ja Võru valla ettevõtete külastus
Toimumiskoht: Kogunemine, Jüri 12, Võru (Kirikuplatsi parkla), kell 13.00
Korraldaja: Võru Linnavalitsus, Võru Vallavalitsus
Info: Kertu Künnapuu, kertu.kynnapuu@voruvald.ee, tel 524 5631
Vajalik on eelnev registreerimine. Osalejate arv on piiratud (20 osalejat)
Registreerimine kuni 03.10.17
Registreerimine: http://ettevotlusnadal.ee/uritused/voru/

17.30 –22.00 Ettevõtjate tunnustusüritus
Toimumiskoht: Võru Kultuurimaja Kannel, Liiva 13, Võru
Korraldaja: SA Võrumaa Arenguagentuur
Info: Ivi Martens, ivi@vaa.ee , tel 5349 7303
Üritus on kutsetega!

Reede 06.10.2017

12.30–15.00 Foorum . Ettevõtluse arengu võimalused omavalitsustes
Toimumiskoht: Puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskus TSENTER, Pärna tee 1,Väimela.
Korraldaja: Puidutöötlemise-ja mööblitootmise kompetentsikeskus TSENTER, Võrumaa Arenguagentuur
Info: Kaido Mäesalu, kaido@tsenter.ee, tel. 511 2021
Vajalik on eelnev registreerimine.
Registreerimine kuni 03.10.17
Registreerimine: http://ettevotlusnadal.ee/uritused/voru/

Kõik üritused on tasuta ja toimuvad eelregistreerimisega.
Vaata infot: http://www.eas.ee/ettevotlusnadal/ või www.vaa.ee

Korraldajad: Puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskus TSENTER, MTÜ Partnerlus, Võru Vallavalitsus, Maksu- Ja Tolliamet, Eesti Töötukassa, Võru Noortekeskus, Võru Linnavalitsus, SA Võrumaa Arenguagentuur, Võru Maavalitsus, Swedbank AS, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

VÕRUMAA ARENGUAGENTUUR
EAS Enterprise Estonia
Euroopa Liit Euroopa Regionaalarengu Fond
Eesti tuleviku heaks
europe direct Võru teabekeskus
MITTETULUNDUSÜHING PARTNERLUS PARTNERSHIP NGO
Eesti Töötukassa
VÕRU
VÕRU NOORTEKESKUS
Swedbank
VÕRU MAAVALITSUS
MAKSU- JA TOLLIAMET
TSENTER

NELJAPÄEV 28.09

06.55 Terevisioon
08.55 Kutsuge ämmaemand
09.50 Terevisioon*
11.50 Pealtnägija*
12.40 Valimisstuudio*
13.55 Kirjandusministeerium*
14.25 Tööröökikud*
14.45 Kapist välja: Eesti disain lastele*
15.15 Dokfilm Eesti kotkad (Eesti 2005)
16.10 Paks boss
17.00 AK
17.05 Õnne 13
17.35 Kutsuge ämmaemand*
18.30 AK
19.00 Ringvaade
20.00 Arktikast Antarktikasse: Peruu, Boliivia (Eesti 2012)
20.30 Punane sekund: Riskikäitumine
21.00 AK. Ilm
21.30 Sport
21.40 Uudishimu tippkeskus, 4/16
22.10 Giuseppe Verdi Reekviem (ETV 2008)
23.40 Üks koorilaul: Ratsuta- ja laul*
23.45 Ringvaade*

06.10 Armastuse maitse*
06.55 Joonissarjad
08.00 Reporter*
09.00 Minu kodu on parim*
10.00 Purunenud elud*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Pilvede all*
12.30 Heeringas Veenuse õlal*
13.00 Suur lotokolmapäev: Roosside söda*
14.00 Tüdruk nimega Elif
15.00 Armastuse maitse, 190/203
16.00 Küladetektiivid
17.00 Minu kodu on parim
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Suur komöödiaõhtu
21.30 Kiired ja ilusad Gruusias, 1/10

22.30 MF Miljon moodust Läänes kärvata (USA 2014). Komöödia
00.45 MF Seksikas köneliin (USA 2012). Komöödia
02.20 Naistevangla*

06.15 Multifilmid
07.30 Saatuslik valik*
08.25 Minu köök on parim
09.25 Võimalik vaid Venemaal*
09.55 Kirgede torm*
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Me saime lapse*
12.55 Võimalik vaid Venemaal*
13.55 Südameasi
15.00 Saatuslik valik
16.00 Vaprad ja ilusad
16.30 Kirgede torm
17.40 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed: Uudised
19.25 Seitsmesed
20.00 Üllata Eestit
20.30 Kättemaksukontor: Kuldne liblikas 2.
21.35 Kolmeraudne
23.05 CSI kriminalistid
00.05 Kondid
01.05 Saatanlikud koduabilised
02.00 Üllata Eestit*
02.25 Kolmeraudne*

07.00 Animasarjad **08.15** Lastetuba* **08.30** Animasarjad **09.00** Ringvaade* **10.00** Paks boss* **10.50** Teel Leninile: Kodutöö* **11.20** Eesti muusikavideod **11.52** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase* **15.50** Animasari Kriksatrullid. Õpime joonistama **16.00** Lastetuba: Loomaaialood* **16.15** Animasarjad **18.30** Lastetuba: Superfinaal **18.45** Animasarjad **18.55** Uus Tase **19.20** AK **19.30** Õhinapõhised Peruus, 1/11 (Eesti 2014) **20.00** AegRuum Kasvamise salajane elu, 1/2: Teismelised (Inglise 2016) **20.50** Vaba tahe: Palestiina tants **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Kaardimaja, 1/13 (USA 2015) **22.25** MF Kolme katku vahel (Eesti Telefilm 1970) **23.55** dokkaader Mina olen Kuba (Norra 2014)*

06.20 Küladetektiivid **07.05** Trennispikker **08.00** Kodus ja võõrsil* **08.25** Armastuse saar* **09.30** Tippkokk, 3/15 **10.25** Tüdruk nimega Elif* **11.15** Vana silla saladus* **12.20** Top Shop **12.35** Armastuse nimel **14.25** MF Kolm uut võimalust (USA 2011)*. Komöödia **16.10** Nukumaja* **17.05** Tüdruk nimega Elif **18.00** Vana silla saladus, 194/382 **19.05** Kodus ja võõrsil **19.35** Pilvede all **20.35** Veresugulased **21.30** Surmavad suhted **22.30** Armastuse saar **23.40** Aadam otsib Eevat **00.35** Sõbrad **01.05** Reporter **01.55** Valede võrgustik **02.40** Surmavad naised

06.00 Power Hit Radio **08.15** Seitsmesed: Uudised **08.55** Seitsmesed **09.30** Kodu keset linna* **10.00** NCIS kriminalistid* **11.00** Kalamehejutud **13.10** Top Shop **13.25** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** NCIS kriminalistid **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** South Park **18.30** Simpsonid **19.00** Moodne perekond **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Peaaegu geniaalne **21.30** MF 13. rajoon: telliskivihäärberid (USA 2014). Märul **23.15** Moodne perekond* **00.10** Meie Russia **01.10** A-Rühm **02.00** Kodu keset linna* **02.25** Seitsmesed: Uudised

REEDE 29.09

06.55 Terevisioon
08.55 Kutsuge ämmaemand!
09.50 Terevisioon*
10.50 Digitaalvaldkonna tippkohtumine Tallinnas
12.30 Ilus maa: Paraplaanilend
12.40 Suud puhtaks*
14.10 Uudishimu tippkeskus*
14.40 Eesti lood: Veel üks laul
15.10 Üks koorilaul: Ratsuta- ja laul*
15.15 Nota bene! Teatriluulud*
16.10 Paks boss
17.00 AK
17.05 Õnne 13 (Eesti 2017)
17.35 Kutsuge ämmaemand!*
18.30 AK
19.00 Ringvaade
20.00 Tööröökikud
20.30 Komöödiasari Jah, härra peaminister (Inglise 1986)
21.00 AK. Ilm
21.30 Sport
21.40 Teadlaste öö 2017
22.15 Komöödiasari Minu pere*
22.45 Pealtnägija*
23.35 Krimisari Langus, 6/6 (Inglise 2014)*

06.10 Armastuse maitse*
06.55 Joonissarjad
08.00 Reporter*
09.00 Minu kodu on parim*
10.00 Purunenud elud*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Suur komöödiaõhtu*
13.00 Kiired ja ilusad Gruusias, 1*
14.00 Tüdruk nimega Elif
15.00 Armastuse maitse, 191/203
16.00 Küladetektiivid
17.00 Minu kodu on parim
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
19.55 KuldvillAK
20.30 Roaldi nädal: Jaak Joala lummuses
21.30 Nädalalõpp Kanal 2ga
23.00 Köök*
23.30 MF Õigeks ajaks (USA 2010). Komöödia
01.30 MF Miljon moodust Läänes kärvata (USA 2014)*. Komöödia

06.15 Multifilmid
07.30 Saatuslik valik*
08.25 Minu köök on parim*
09.25 Üllata Eestit, 4*
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Kättemaksukontor: Kuldne liblikas 2*
12.55 Papad Mammad*
13.55 Südameasi
15.00 Saatuslik valik
16.00 Vaprad ja ilusad
16.30 Kirgede torm
17.40 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed: Uudised
19.25 Seitsmesed
20.00 Papad Mammad

21.00 MF Must alpinist (Eesti 2015). Seikluspõnevik
23.10 MF Mängiks mente (USA 2014). Komöödia
01.15 Hawaii 5-0
02.05 Ameerika õudukas: värdjatsirkus
03.05 Võimalik vaid Venemaal*

07.00 Animasarjad **08.15** Lastetuba* **08.30** Animasarjad **09.00** Ringvaade* **10.00** Paks boss* **10.50** Kapist välja: Eesti moeaksessuaarid* **11.20** Eesti TOP 7* **12.11** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase* **15.50** Animasari Kriksatrullid. Õpime joonistama **16.00** Lastetuba* **16.10** Animasarjad **17.45** Lastetuba: Meisterdame Mariga. Sportpüss **18.00** Animasarjad **18.30** Digitaalvaldkonna tippkohtumine Tallinnas **19.25** Jalgpalli Premium liiga: Tartu JK Tammeka – Nõmme Kalju FC **20.20** AK **20.25** Jalgpalli Premium liiga: Tartu JK Tammeka – Nõmme Kalju FC jätkub **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Teatriõhtu Ird, K (ETV 2014) **00.20** Plekktrumm*

06.20 Küladetektiivid **07.05** Trennispikker **08.00** Kodus ja võõrsil* **08.25** Armastuse saar* **09.30** Tippkokk, 4/15 **10.25** Tüdruk nimega Elif* **11.20** Vana silla saladus* **12.20** Top Shop **12.35** Armastuse nimel **14.20** Veresugulased* **15.15** Surmavad suhted* **16.10** Pilvede all* **17.05** Tüdruk nimega Elif **18.00** Vana silla saladus **19.05** Kodus ja võõrsil **19.35** Aedniku aabits **20.05** Igal kodul oma lugu **20.35** MF Päevaraamat (USA 2004). Romantiline draama **23.00** Armastuse saar **23.55** Sõbrad **01.00** Reporter **01.50** Valede võrgustik **02.35** Surmavad naised

06.00 Power Hit Radio **08.15** Seitsmesed: Uudised **08.55** Seitsmesed **09.30** Kodu keset linna* **10.00** NCIS kriminalistid* **11.00** MF 13. rajoon: telliskivihäärberid (USA 2014). Märul* **12.50** Meie Russia* **13.10** Top Shop **13.25** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** NCIS kriminalistid **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** South Park **18.30** Simpsonid **19.00** Moodne perekond **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Peaaegu geniaalne **21.30** MF Vabaliikumises (USA 2011). Komöödia **23.50** Moodne perekond* **00.45** Meie Russia **01.40** A-Rühm **02.30** Kodu keset linna* **02.55** Seitsmesed: Uudised

LAUPÄEV 30.09

07.30 Setod, 2/4
08.00 Ringvaade*
09.00 Üks koorilaul: Metsalaul
09.05 Tööröökikud*
09.30 Uudishimu tippkeskus*
10.00 Maahommik
10.45 Õnne 13*
11.15 Pealtnägija*
12.00 Punane sekund: Riskikäitumine*
12.30 Osoon*
12.55 LIVEstonia
13.25 Armastus Berliinis, 3/6*
14.15 Loomaarst doktor Mertens 1/13 (Saksa 2013)
15.00 Suud puhtaks*
16.30 Hommik Anuga*
17.40 Doktor Martin, 1/8: Päästa mind (Inglise 2015)
18.30 AK
18.40 Loodusdokk Elu õhus, 2/3
19.30 Eesti lipp ümber Islandi, 10/10 (Eesti 2014)
20.00 Muusikapeegel (Eesti 1983)
20.30 Õnne 13 25
21.00 AK. Ilm
21.20 Sport. Sport
21.35 Koduigatsus, 5/10 (Austraalia 2015)
22.30 MF Elavad pildid (Eesti 2013)
00.40 ETV Live: Jääääär

06.15 Eveliniga Balil, 4/12
07.05 Kiired ja ilusad Gruusias*
08.00 Top Shop
08.15 Joonissarjad
09.10 Aedniku aabits
09.40 Kodutunne
10.40 Hooaeg
11.30 Rooli võim
12.00 Roaldi nädal: Jaak Joala lummuses*
13.00 Radar*
14.00 Nukumaja*
15.00 Rosamunde Pilcher - Elumere lainetel (Saksamaa 2012)
17.00 Sajandi valitsejanna
19.00 Reporter
19.35 Galileo
21.00 Heeringas Veenuse õlal
21.35 Ameerika talent
23.30 MF Šaakal (Jaapan/ Prantsusmaa/ Saksamaa/ 1997). Põnevik
01.55 MF Õigeks ajaks (USA 2010)*. Komöödia
03.30 Nädalalõpp Kanal 2ga*

06.30 Südameasi
07.25 Multifilmid
09.00 Simpsonid
10.00 Hommiku maitsed
10.30 Üllata Eestit*
11.00 Nurgakivi
11.30 Naistesaade
12.00 Merivälja*
13.05 Kuuuurija*
14.10 Me saime lapse*
15.10 Hüpnotisöör*
15.45 Midsomeri mõrvad: Kahe küla lugu
17.55 Kättemaksukontor: Kuldne liblikas 2*
19.00 Seitsmesed: Uudised
19.30 Animafilm Üles (USA 2009)
21.30 Padjaklubi*
22.30 MF Irratsionaalne mees (USA 2015). Romantiline komöödia
00.30 MF Vanavanemlik järelevalve (USA 2012). Perekomöödia
02.30 Midsomeri mõrvad*

07.30 Animasarjad **09.00** Lastesari Kosmo **09.25** Animasarjad **11.00** Mussoonimaad, 1/5: Vihmade ootel (Lands of the Monsoon, Inglise 2014)* **11.55** Kinoklassika Stalker (Vene 1979)* **14.35** Soolo (Eesti 1979) **15.00** Raamatupood* **15.25** Vaesus? Niit (Taani 2012) **15.35** Õhinapõhised Peruus, 1/11 (Eesti 2014)* **16.05** Meie maailm: Turu majandus (Eesti 2016)* **17.00** Lastefilm Pimmi ja Pammi suur seiklus (Hollandi 2014) **18.10** Animasari Džungliraamat* **18.20** Entel-tentel-trika-trei **18.35** Animasarjad **19.00** Lastelavastus Georg Udukübara aaria **19.20** AK **19.30** Elu allpool nulli* **20.15** AegRuum Kasvamise salajane elu: Teismelised (Inglise 2016)* **21.05** Teel Leninile, 1/4: Kodutöö* **21.35** Lapsed suures spordis: Vehklemismeister (Taani/Rootsi/Norra 2014)* **22.05** Punane varietee (Eesti 2016) **23.00** noorBIIT Mikroob ja Diisel (Prantsuse 2015)*

05.55 Lilly Schönauer – Minu õe pulmad (Saksamaa 2014) **07.30** Meie Charly **08.25** Top Shop **08.40** Trennispikker **09.05** Jamie 15 **09.35** Jamie 30 **10.05** MF Päevaraamat (USA 2004)* **12.20** Miss Marple: Nobe näpp **16.00** Piinlikud küsimused **16.30** Saladused. Kõrvalsuhtest armuvõrku! **17.00** Viis päeva täiskuud (Saksamaa 2009) **19.00** Suur komöödiaõhtu **20.30** Müstilised lood **21.30** Sajandi valitsejanna **23.30** 10 aastat nooremaks **00.00** Piinlikud küsimused* **00.30** Reporter **01.00** Müstilised lood* **01.50** Miss Marple: Nobe näpp*

06.00 Power Hit Radio **07.15** Kuidas ma kohtasin teie ema **10.00** Totaalne muutumine: kodu eri **11.00** Stop! **11.30** Bobi Burgerid **12.00** MF Vabaliikumises (USA 2011). Komöödia* **14.10** Politseipere **15.05** Kodumaa **16.00** Uus tüdruk **16.30** Viikingid **17.30** Jääraja rekkavennad **18.30** Simpsonid* **19.00** Ninjasõdalased **19.30** Eestimaa Rammumees 2017, III etapp Valgas **20.30** Simpsonid **21.00** Top Gear **22.05** MF Kurjast vaevatud (USA 2012). Õudusfilm **23.55** Vaimude väljaajaja **00.55** Eestimaa Rammumees* **01.45** Politseipere* **02.30** Bobi Burgerid* **02.50** Seitsmesed: Uudised

PÜHAPÄEV 1.10

07.30 Iloline inemine: Kooliõpetaja Mailis Teppo
07.45 Eesti TOP 7 videod: Anu Taul. Tuulekellä
07.50 Pehmed ja karvased
08.15 11 000 aastat hiljem (ETV 2008)
09.00 Tähendamisi: Reformatsioon 500
09.05 Prillitoos
10.00 Hommik Anuga
11.15 Eesti lipp ümber Islandi, 10/10 (Eesti 2014)*
11.45 Kapist välja: Eesti nahadisain
12.10 Loodusdokk Elu õhus, 2/3*
13.00 MF Elavad pildid (Eesti 2013)*
15.15 Teadlaste öö 2017*
15.50 Rohke Debelaki Libauudised 2010
16.05 Koduigatsus, 5/10*
17.00 Meie Eestid: Tatjana*
17.30 Arktikast Antarktikasse, 7/10: Peruu, Boliivia (Eesti 2012)*
18.00 Muusikapeegel (Eesti 1983)*
18.30 AK
18.45 Kõlab hästi!: Rannapi esinemised (ETV 2015)
18.55 Rahvusvaheline muusikapäev 2017
20.25 MF Noor pensionär (Eesti 1971)
20.50 Leiutades Eestit: Maarja kodune biogaas
21.00 AK. Ilm: Nädal
21.40 Sport. Sport
22.00 Hetk ajaloos: Artur Adsoni kannatused
22.05 Krimisari Lõksus – tapja meie seas, 3/10 (Islandi 2016)
22.55 Krimisari Langus 3, 1/6
23.55 Jah, härra peaminister*

06.20 Meistervaraste saladused
07.05 Radar*
08.00 Alvin ja koopaoravad*
08.30 Galileo*
10.00 Pilvede all*
11.00 Heeringas Veenuse õlal*
11.30 Suur komöödiaõhtu*
13.00 Nädalalõpp Kanal 2ga*
14.25 Kuldvillak*
15.00 Kiired ja ilusad Gruusias*
16.00 Siberi võmm: Süüta süüdlased*
17.00 Inga Lindström: Tantsi minuga (Saksamaa 2016)
19.00 Reporter
19.35 KMD Klubi
21.10 Huumoriõhtu Hilton Park Hotellis
22.10 MF Kuum pirukas: Klassikokkutulek (USA 2012). Komöödia
00.15 MF Šaakal (Jaapan/ Prantsusmaa/ Saksamaa/ 1997)*. Põnevik
02.25 Ameerika talent*

06.30 Südameasi
07.25 Multifilmif
09.00 Simpsonid
10.00 Animafilm Üles (USA 2009)*
12.00 MF Mängiks mente (USA 2014). Komöödia*
14.10 Lillepood*
14.40 Üllata Eestit*
15.15 Stop!
15.50 Midsomeri mõrvad: Röövlinnud
18.00 Papad Mammad*
19.00 Seitsmesed: Uudised
19.30 Su nägu kõlab tuttavalt
22.15 MF 007: Casino Royale (USA-Suurbritannia 2006)
01.15 Rosewood
02.10 Politseipere

07.30 Animasarjad **09.00** Lastefilm Pimmi ja Pammi suur seiklus (Hollandi 2014)* **10.10** Animasarjad **11.00** Ohtlik lend (Eesti 2006)* **11.55** MF Kolme katku vahel (Eesti 1970)* **13.30** Tähelaev: Voldemar Kuslap (ETV 2009)* **14.45** Laulab Voldemar Kuslap* **15.10** Vaba tahe: Palestiina tants* **15.40** Õpetaja Konn (Holland 2016)* **17.00** Lastesari Kosmo* **17.25** Leiutades Eestit: Grete Elise koera- ja kassihirmutaja **17.30** Buratino tegutseb jälle: Vanalinn **17.55** Animasarjad **18.55** Prügihunt ja Superjänes **19.20** AK **19.30** Kõlab hästi!: Estonian Voicesi harmooniad **19.35** Kontrapunkt (Eesti 2016) **19.50** Arvo Pärt Inglite linnas **20.30** Eesti lood: Sisekõla **21.00** Kõlab hästi!: Resonabilise stiil **21.05** Musikaalne aju (Kanada 2009) **21.55** Eesti lood: Terapeut **22.20** Impromptu (Eesti 2015) **23.20** EBBA muusikaauhinnad 2017 **00.20** Kõlab hästi!: Vaikus

05.55 Viis päeva täiskuud (Saksamaa 2009)* **07.30** Meie Charly **08.25** Top Shop **08.40** Trennispikker **09.05** Jamie 15 minuti road **09.35** Jamie 30 minuti road **10.05** Hooaeg **10.50** Aedniku aabits* **11.20** Dzhuna, 2/12 **12.25** Õmblejanna **15.40** Sajandi valitsejanna* **17.35** Toscana kirg **19.30** Minu salajane veidrus, 1/3 **20.30** Müstilised lood **21.30** MF Kaks ema (Austraalia/ Prantsusmaa 2013). Sensuaalne draama **23.40** 10 aastat nooremaks **00.10** Igal kodul oma lugu* **00.35** Reporter **01.05** Müstilised lood* **02.00** Toscana kirg*

06.00 Power Hit Radio **07.15** Kuidas ma kohtasin teie ema **10.00** Totaalne muutumine: kodu eri **11.00** Naudime elu **11.30** Kolmeraudne **13.00** Peaaegu geniaalne* **13.30** Wilfred **14.00** Politseipere **15.00** Kodumaa **16.00** Uus tüdruk **16.30** Viikingid **17.30** Jääraja rekkavennad **18.30** Simpsonid* **19.00** Ninjasõdalased **19.30** Totaalne muutumine: kodu eri **20.30** Simpsonid **21.00** Vormel 1: Malaisia GP **23.30** Top Gear* **00.35** Backstrom **01.25** Vaimude väljaajaja* **02.15** Politseipere*

ESMASPÄEV 2.10

06.55 Terevisioon
08.55 Kutsuge ämmaemand!
09.50 Terevisioon*
11.50 Maahommik*
12.35 Eesti lipp ümber Islandi, 10/10 (Eesti 2014)*
13.05 Unustatud maitsed: Raplamaa*
13.35 Punane sekund: Riskikäitumine*
14.05 Doksari Meie maailm: Koos, aga eraldi (ETV 2016)
14.55 11 000 aastat hiljem: Selge vaatega (ETV 2008)*
15.40 LIVEstonia*
16.10 Paks boss
17.00 AK
17.05 Õnne 13 (Eesti 2017)
17.35 Kutsuge ämmaemand!
18.30 AK
19.00 Ringvaade
20.00 Osoon
20.30 Meie Eestid: Sergei
21.00 AK. Ilm
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.15 Välisilma dokk Kui relvad vaikivad (Prantsuse 2017)
23.10 Krimisari Lõksus – tapja meie seas, 3/10 (Islandi 2016)*
00.05 Ringvaade*

06.15 Armastuse maitse*
07.05 Animasarjad
08.00 Reporter
09.00 Minu kodu on parim*
10.05 Purunenud elud*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 KMD Klubi*
13.00 Roaldi nädal: Jaak Joala lummuses*
14.00 Tüdruk nimega Elif
15.00 Armastuse maitse, 192/202
16.00 Küladetektiivid
17.00 Minu kodu on parim
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Köök
20.30 Kodutunne
21.30 Nukumaja
22.30 KMD Klubi*
00.00 MF Kuum pirukas: Klassikokkutulek (USA 2012)*. Komöödia
01.55 Galileo*

06.15 Multifilmid
07.30 Saatuslik valik*
08.25 Minu köök on parim*
09.25 Üllata Eestit*
09.55 Kirgede torm*
11.00 Vaprad ja ilusad*
11.35 Top Shop
11.50 Su nägu kõlab tuttavalt
15.00 Saatuslik valik
16.00 Vaprad ja ilusad
16.30 Kirgede torm
17.40 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed: Uudised
19.25 Seitsmesed
20.00 Kuuuurija: Suur homode päästmine
21.00 Hüpnotisöör
21.30 Merivälja
22.30 MF Galaktika valvurid (USA / Suurbritannia 2014). Ulmemärul

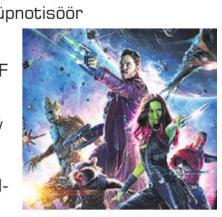

01.00 Sherlock New Yorgis
01.50 Moodne perekond
02.15 Merivälja*
03.05 Kuuuurija*

07.00 Animasarjad **08.15** Lastetuba* **08.30** Animasari **08.35** Prügihunt ja Superjänes* **09.00** Ringvaade* **10.00** Paks boss* **10.50** Punane varietee (Eesti 2016)* **11.50** Teadlaste öö 2017* **12.23** ERR.ee uudised **15.30** Koolitants 2012: Estraaditants **15.55** Animasari Papist poisid **16.00** Lastetuba* **16.15** Animasari Loomaaia tee **16.25** Animasarjad **18.30** Lastetuba: Kas teil kliendikaart on? **18.45** Animasari Oktonaudid **18.55** Uus Tase **19.20** AK **19.30** Eesti lood: Õuemängud **20.00** Maahommik* **20.45** Elu allpool nulli, 3/20: Karmid ajad (Inglise 2014) **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Plekktrumm **22.20** Kinoklassika Tuhk ja teemant (Poola 1958) **00.05** Eesti TOP 7*

06.20 Küladetektiivid **07.05** Trennispikker **08.00** Kodus ja võõrsil **08.25** Armastuse saar* **09.20** Tippkokk, 5/15 **10.15** Tüdruk nimega Elif* **11.10** Vana silla saladus, 195/382* **12.10** Top Shop **12.25** Armastuse nimel **14.20** MF Kaks ema (Austraalia/ Prantsusmaa 2013)* **16.35** Elifil külas **17.05** Tüdruk nimega Elif **18.00** Vana silla saladus, 196/382 **19.05** Kodus ja võõrsil **19.35** Roaldi nädal: Jaak Joala lummuses **20.35** MF Tänapäeva Tuhkatriinu (USA/ Kanada 2004). Romantiline komöödia **22.35** Armastuse saar **23.40** Aadam otsib Eevat, 1/5 **00.40** Sõbrad **01.10** Reporter **02.00** Valede võrgustik **02.45** Surmavad naised

06.00 Power Hit Radio **08.55** Seitsmesed: Uudised **09.30** Kodu keset linna* **10.00** NCIS kriminalistid* **11.00** Jääraja rekkavennad* **13.00** Peaaegu geniaalne* **13.10** Top Shop **13.25** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11 **15.00** NCIS kriminalistid **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** South Park **18.30** Simpsonid **19.00** Moodne perekond **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Peaaegu geniaalne **21.30** MF Takso 4 (Prantsusmaa 2007). Märulikomöödia **23.25** Moodne perekond* **00.20** Meie Russia **01.15** A-Rühm* **02.05** Kodu keset linna*

TEISIPÄEV 3.10

06.55 Terevisioon
08.55 Kutsuge ämmaemand!
09.50 Terevisioon*
11.55 Hommik Anuga*
13.05 Osoon*
13.35 Välisilm*
14.10 Dokfilm Andestuse vaevaline tee (Saksa 2014)
15.00 Hetk ajaloos: Artur Adsoni kannatused*
15.10 Ajavaod: Jäneda paruness
15.40 Setod, 2/4 (ETV 2013)*
16.10 Paks boss
17.00 AK
17.05 Õnne 13 (Eesti 2017)
17.35 Kutsuge ämmaemand!*
18.30 AK
19.00 Ringvaade
19.45 Valimisstuudio
21.00 AK. Ilm
21.30 Sport
21.40 OP
22.10 Armastus Berliinis, 4/6: Ameeriklane (Saksa 2015)
23.00 Plekktrumm*
23.45 Ringvaade*

06.15 Armastuse maitse*
07.05 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Minu kodu on parim*
10.05 Purunenud elud*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Nukumaja*
12.30 Kodutunne*
13.30 Köök*
14.00 Tüdruk nimega Elif
15.00 Armastuse maitse, 193/202
16.00 Küladetektiivid
17.00 Minu kodu on parim
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Radar
21.00 Krimi. Politseisaade.
21.30 Siberi võmm: Eksinud
22.30 MF Lucy (Prantsusmaa 2014). Märul

00.30 MF Salsa-äss (UK 2014)
02.20 Nuuskija
03.15 Reporter*

06.15 Multifilmid
07.30 Saatuslik valik*
08.25 Minu köök on parim*
09.25 Hüpnotisöör*
09.55 Kirgede torm*
11.00 Vaprad ja ilusad*
11.35 Top Shop
11.50 Kuuuurija: Suur homode päästmine *
12.55 Merivälja*
13.55 Südameasi
15.00 Saatuslik valik
16.00 Vaprad ja ilusad
16.30 Kirgede torm
17.40 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed: Uudised
19.25 Seitsmesed
20.00 Lillepood
20.30 Suletud uste taga: Naise netiseiklused
21.30 Padjaklubi
22.30 MF Riskikuller (USA-Prantsuse 2002). Märul
00.25 Kutsuge Cobra 11
01.35 Lillepood*
02.00 Padjaklubi*
02.55 Suletud uste taga: Naise netiseiklused*

07.00 Animasarjad **08.15** Lastetuba* **08.30** Animasarjad **09.00** Ringvaade* **10.00** Paks boss* **10.50** Plekktrumm* **11.35** Eesti muusikavideod **12.06** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase **15.50** Animasari Papist poisid **16.00** Lastetuba* **16.15** Animasari Loomaaia tee **16.25** Animasarjad **18.30** Lastetuba: Koonuse kool – ruumilised kujundid **18.50** Animasari Lammas Shaun **18.55** Uus Tase **19.20** AK **19.30** Lapsed suures spordis: Ruth (Taani/Rootsi/Norra 2015) **20.00** Mussoonimaad: Veeuputus (Inglise 2014) **20.50** Hetk ajaloos: Artur Adsoni kannatused* **21.00** Meie Aja Kunst: Flo Kasearu **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Teel Leninile, 2/4: Telk nr 13 **22.05** Inimõiguste kuu. Vabaduspäev Põhja-Koreas (Läti/ Norra 2016) **23.45** Eesti TOP 7 **00.35** Raamatupood

06.20 Küladetektiivid **07.05** Trennispikker **08.00** Kodus ja võõrsil* **08.25** Armastuse saar* **09.30** Tippkokk, 6/15 **10.25** Tüdruk nimega Elif* **11.20** Vana silla saladus* **12.20** Top Shop **12.35** Armastuse nimel **14.20** MF Tänapäeva Tuhkatriinu (USA/ Kanada 2004)*. Romantiline komöödia **16.10** Roaldi nädal: Jaak Joala lummuses* **17.05** Tüdruk nimega Elif **18.00** Vana silla saladus, 197/382 **19.05** Kodus ja võõrsil **19.35** Kodutunne **20.35** Armastus **22.35** Armastuse saar, 104/127 **23.35** Aadam otsib Eevat, 2/5 **00.30** Sõbrad **01.00** Reporter **01.50** Valede võrgustik **02.35** Surmavad naised

06.00 Power Hit Radio **08.15** Seitsmesed: Uudised **08.55** Seitsmesed **09.30** Kodu keset linna* **10.00** NCIS kriminalistid* **11.00** MF Takso 4 (Prantsusmaa 2007). Märulikomöödia* **12.55** Peaaegu geniaalne* **13.10** Top Shop **13.25** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** NCIS kriminalistid **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** South Park **18.30** Simpsonid* **19.00** Moodne perekond **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Peaaegu geniaalne **21.30** MF Shaft (USA 2000). Märul **23.35** Moodne perekond **00.30** Meie Russia **01.25** A-Rühm* **02.15** Kodu keset linna* **02.40** Seitsmesed: Uudised

KOLMAPÄEV 4.10

06.55 Terevisioon
08.55 Kutsuge ämmaemand!
09.50 Terevisioon*
11.55 Prillitoos*
12.50 Tähendamisi: Reformatsioon 500*
12.55 Hetk ajaloos: Artur Adsoni kannatused*
13.00 Leiutades Eestit: Maarja kodune biogaas*
13.05 Põide, vaikiv tunnistaja (Eesti 2012)
14.00 Meie Eestid: Sergei*
14.30 Teadlaste öö 2017*
15.05 Telelavastus Odav spetsialist (ETV 1996)
15.55 3 hitti: Silvi Vrait (ETV 2013)
16.10 Paks boss
17.00 AK
17.05 Õnne 13 (Eesti 2017)
17.35 Kutsuge ämmaemand!*
18.30 AK
19.00 Ringvaade
20.00 Pealtnägija
20.45 Suud puhtaks
21.00 AK. Ilm
21.30 Sport
21.40 Suud puhtaks
23.00 Ajavaod: Jäneda paruness*
23.25 Komöödiasari Minu pere
23.55 Ringvaade*

06.15 Armastuse maitse*
07.05 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Minu kodu on parim*
10.05 Purunenud elud*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Siberi võmm: Eksinud*
12.30 Radar*
13.30 Krimi*
14.00 Tüdruk nimega Elif
15.00 Armastuse maitse, 194/202
16.00 Küladetektiivid
17.00 Minu kodu on parim
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev: Roosside söda
21.00 Oled jätnud jälje
21.30 Pilvede all
22.30 Naistevangla
23.30 Vahelevõtja: Rängad kuriteod: Lase minna
00.25 Pärapõrgu perekond
00.50 Nukumaja*
01.45 MF Salsa-äss (UK 2014)*
03.20 Reporter*

06.15 Multifilmid
07.30 Saatuslik valik*
08.25 Minu köök on parim*
09.25 Lillepood*
09.55 Kirgede torm*
11.00 Vaprad ja ilusad*
11.35 Top Shop
11.50 Suletud uste taga: Naise netiseiklused*
12.55 Padjaklubi*
13.55 Südameasi
15.00 Saatuslik valik
16.00 Vaprad ja ilusad
16.30 Kirgede torm
17.40 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed: Uudised
19.25 Seitsmesed
20.00 Me saime lapse
21.00 Võimalik vaid Venemaal
22.00 Lillepood*
22.30 Juurdlust viivad läbi sensitiivid
23.35 NCIS kriminalistid
00.35 Top Gear
01.40 Me saime lapse*
02.35 Võimalik vaid Venemaal*

07.00 Animasarjad **08.15** Lastetuba* **08.25** Animasarjad **09.00** Ringvaade* **09.45** Ilus maa: Eistvere jahimaja **10.00** Paks boss* **10.50** Eesti lood: Õuemängud* **11.20** Meie Aja Kunst: Flo Kasearu* **11.50** Eesti muusikavideod **12.17** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase **15.50** Animasari Papist poisid **16.00** Lastetuba* **16.10** Animasarjad **16.30** Lastelavastus Vembu ja Tembu seiklused **16.55** Animasarjad **18.30** Lastetuba: Loomaaialood **18.45** Animasarjad **18.55** Uus Tase **19.20** AK **19.30** 8 mm ELU **20.00** Meie maailm: Meie maailm on nende oma **20.55** Leiutades Eestit: Grete Elise koera- ja kassihirmutaja* **21.00** Kapist välja: Eesti moemeedia **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Maailma kino Veenus karusnahas (Poola/Prantsuse 2013) **23.10** Ohtlik lend: Reality show (Eesti 2006) **00.10** Kaardimaja*

06.20 Küladetektiivid **07.05** Trennispikker **08.00** Kodus ja võõrsil* **08.25** Armastuse saar* **09.20** Tippkokk, 7/15 **10.15** Tüdruk nimega Elif* **11.10** Vana silla saladus* **12.10** Top Shop **12.25** Armastuse nimel **14.15** Armastus* **16.10** Kodutunne* **17.05** Tüdruk nimega Elif **18.00** Vana silla saladus, 198/382 **19.05** Kodus ja võõrsil **19.35** Nukumaja **20.35** MF Klassikokkutulek (Eesti 2016). Komöödia **22.35** Armastuse saar **23.35** Aadam otsib Eev

Hillar Palametsa pajatused

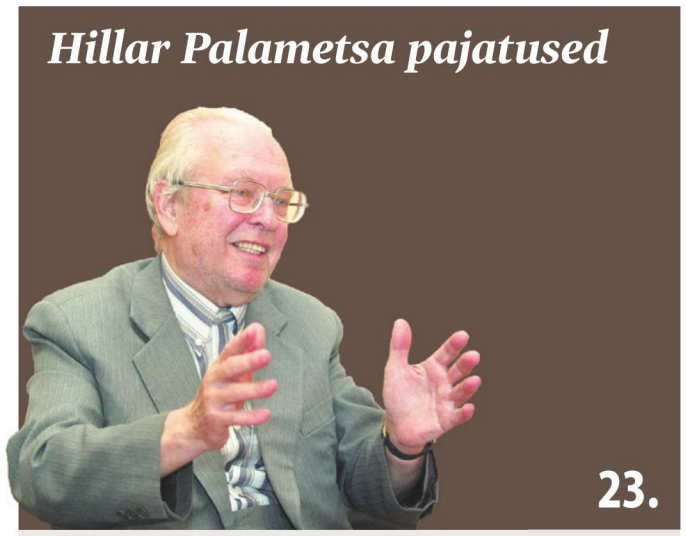

23.

Eestlased – inimsoo esiisad

1946/1947. õppeaastal pidin õige algaja ajalootudengina kuulama üldhariduslikku kursust „Sissejuhatus keeleteadusesse“, mida lugesid nimekad lingvistid Johannes Voldemar Veski, Arnold Kask ja Paul Ariste ning Venemaa eestlasest lektor Kristjan Kure – tol ajal ametlikult ainuõigeks tunnistatud Nikolai Marri õpetuse veendunud propageerija. Noore inimese teadmiste laiendamise osas oli tegemist päris huvitava ning kasuliku kursusega, millest mõnigi seik veel vanuigi meeles. Kasvõi Ariste pajatus pseudokeeleteadusest.

Ariste rääkis, et lingvistide hulgas leidub veidrikke, kes püüavad kogu hingest tõestada, et just nende emakeel on see kõige ürgsem, kõige vanem, paljude teiste keelte ema. Mistõttu nende rahvust tuleb pidada ka inimsoo esiisaks. Neid oli isegi eestlaste hulgas. Kasvõi muus osas tõsiselt võetav keelemees Karl August Hermann, kes omal ajal väitles end Leipzigi ülikoolis võrdleva keeleteaduse alal doktoriks. Aga aasta enne surma, seega 1908. aastal, ilmus temalt Tartus raamat, mis kandis pretensioonikat pealkirja „Sumeri-akkadlased. Uurimised vanast muinasajast.“ Seejuures koguni kolmas täiendatud trükk. Autor kinnitas, et „asi sumeri ja soome keelte sugulusega õige ja kindel on“. Seda olevat ta kiilkirjas tekste lugedes paljude sõnade kõlalise sarnasuse abil kindlaks teinud. Nii tähendavat sumerikeelne *ma* – mina, *sa* – sina, *adda* – isa (ätt!), *kha* – kala, *tur* – poeg (setu tsura), *nene* – neiu, *eme* – käima peal olev naine ehk tulevane ema jne, jne. „Juba nendest sõnadest võivat igaüks näha, et „nende keelte vahel salaside on, sest mitte kogemata ei saa nii palju sõnu ühte“. Ning Karl August lõpetas värssidega:

Eesti rahvas, märka varmas
Euprhati, Tigrise suudel
Jõe kalda palmipuudel
On su suured sugulased
Sumerlased, akkadlased.

Ariste jätkas: egas siis vana Karl August üksi. 1936. aastal ilmus ühe Saaremaa postiametniku, kes varjus Mägi Kurdla pseudonüümi taha, teos „Eestlaste tõeline muinaslugu. Vanima muinasaja suurimad kultuurrahvad Eesti tõugu.“ Autor tunnistas Hermanni väited sumerlastega keelesuguluses olemise kohta tõesteks. Lisades omalt poolt, et seda mõistab ka toponüümika. Nimetus Mesopotaamia olla tulnud eestikeelsest väljendist *mes upotama*, nii nagu Egiptuski sõnadest *jõgi uputus*. Ajapikku on hääldus küll mõnevõrra moondunud, aga see on ju paratamatu. Egiptlaste jumala Osirise nimi olla tulnud meie sõnadest *uusi riisi*, st lootust uuele viljasaagile. Ja vaarao nimi Seth tähendanud, et *vaarao sõdis*. Niisamasuguseid kokkulangevusi võivat leida ka sanskriti keelest, mis veelgi kinnitavat, et meie esivanemad kuulusid tõepoolest inimsoo esiisade hulka.

Ariste lõpetas: irvhambad-veljestolased (üliõpilasselts Veljesto liikmed) tulid välja omapoolse „hüpoteesiga“. Rahvasterändamise aegu, kui ka muistsed eestlased Kesk-Euroopasse liikunud, sündinud ühe suure jõe ääres nende märadele varsad. Ja kohta hakatudki nimetama ...? Loomulikult Varssavi. Läksid edasi, jõudsid teise suure jõe äärde, kus kukkusid pidu pidama. Aga mis on pidu ilma viinata. Ning sealne asula saigi vastava nime, mida sakslased pisut moonutatult kirjutavad, seeeest aga õigesti hääldavad. Mis linnaga tegu, arvaku lugeja ise ära.

raadio Marta 100,7 MHz
TEAB JA RÄÄGIB KAGU-EESTIST!
Reklaami tellimiseks kirjuta e-kiri:
reklaam@martafm.ee või helista tel 517 2204

Wana Wõromaa Wunkorkestri kogub hoogu

Eelmisel nädalavahetusel alustas Mõniste koolis oma teist hooaega üks päris kummaline kamp – rohkem kui 30-liikmeline Wana Wõromaa Wunkorkestri, mis plaanib veelgi vägevamaks paisuda. Liituma on oodatud kõik selle kandi rahvamuusikast huvitatud pillimängijad.

Fotod: erakogu

„Sellist orkestrit Lõuna-Eestis pole, suuremaid pilliansambleid on Põhja-Eestis, näiteks Tallinnas viiuliansambel,” rääkis Wana Wõromaa Wunkorkestri üks vedajatest **Marju Varblane.** „Täidame tühimikku ja anname pilliõpilastele lisavõimaluse.”Orkestris mängivad pärimusmuusikaõpilased nii Mõnistest kui kümnete kilomeetrite kauguselt: Moostest, Vastseliinast, Võrust, isegi Nõost ja Tallinnast.

Wunkorkestri idee algatasid Mõniste kooli muusikapesa eestvedaja **Kadri G Laube** ning Nõos ja Vastseliinas viiuldajaid juhendav Marju Varblane. Orkestri idee sai alguse selle aasta jaanuarikuus, mil Mõniste koolis toimus esimene pärimusmuusikat õpetavate Vana-Võrumaa muusikakoolide laager.

Juba esimesel päeval oli muusikutel selge, et koosseis, kus kõrvuti mängivad kuueaastased ja juba pensioniealised, on nii vinge, et vaja on hakata kuus korra koos käima. Nii kohtuti enne suuremat ülesastumist – osaleti Mooste Folgi võistumängimisel – neli nädalavahetust. Moostest toodi ära festivali patrooni **Ingrid Rüütli** eripreemia väikekannel, millega saavad praegu õpetust **Kadri Lepassoni** (ka laagri üks juhendajatest) õpilased.

Suvesse mahtus veel mitmeid põnevaid esinemisi, näiteks Seto Folgil. Viljandi maapäeval kuulas Wana Wõromaa Wunkorkestrit ka president.

„Korra kuus kümme tundi koosmängu harjutamist paneb ka kõige algajamad pillimehed mängima, saab esimese eduelamuse ja suure tahtmise veelgi rohkem pillimänguga tegeleda,” seletas Marju Varblane. Kuid pillimäng pole ka nii lihtne, et ilma harjutamata orkestritöös osaleda saab, ja nii jääb mõnel proovijal orkestrandikarjäär lühikeseks.

„On hea meel, et lastevanemad on alati valmis lapsi kohale tooma ja pärast koju viima, väärtustavad meie tegevust,” ütles Marju Varblane jagades tänusõnu ka pärimusmuusikat õpetavatele Vana Võrumaa koolidele.

Laagrites õpivad huvilised pilli mängima nii kuulmise kui noodi järgi, üks täiendab teist. Hommik algab võimlemisega, õhtu lõpuks võtavad laagrilised ise tantsu üles ning saavad praktiseerida pillimängu vanade seltskonnatantsude saateks. Õpetajad rõhutasid, et väga oluline on teadmine, kuidas vastava loo sammud käivad, sest vaid nii saab olla hea tantsumuusikamängija.

Wana Wõromaa Wunkorkestri ootab huvilisi liituma: seda saab teha järgmisel kokkusaamisel 13.-14. oktoobril. „Pärast seda plaanime kõvasti harjutada, hulga lugusid selgeks saada ja uuel aastal vähemalt ühe välisreisi teha,” selgitas Marju Varblane.

LÕUNALEHT

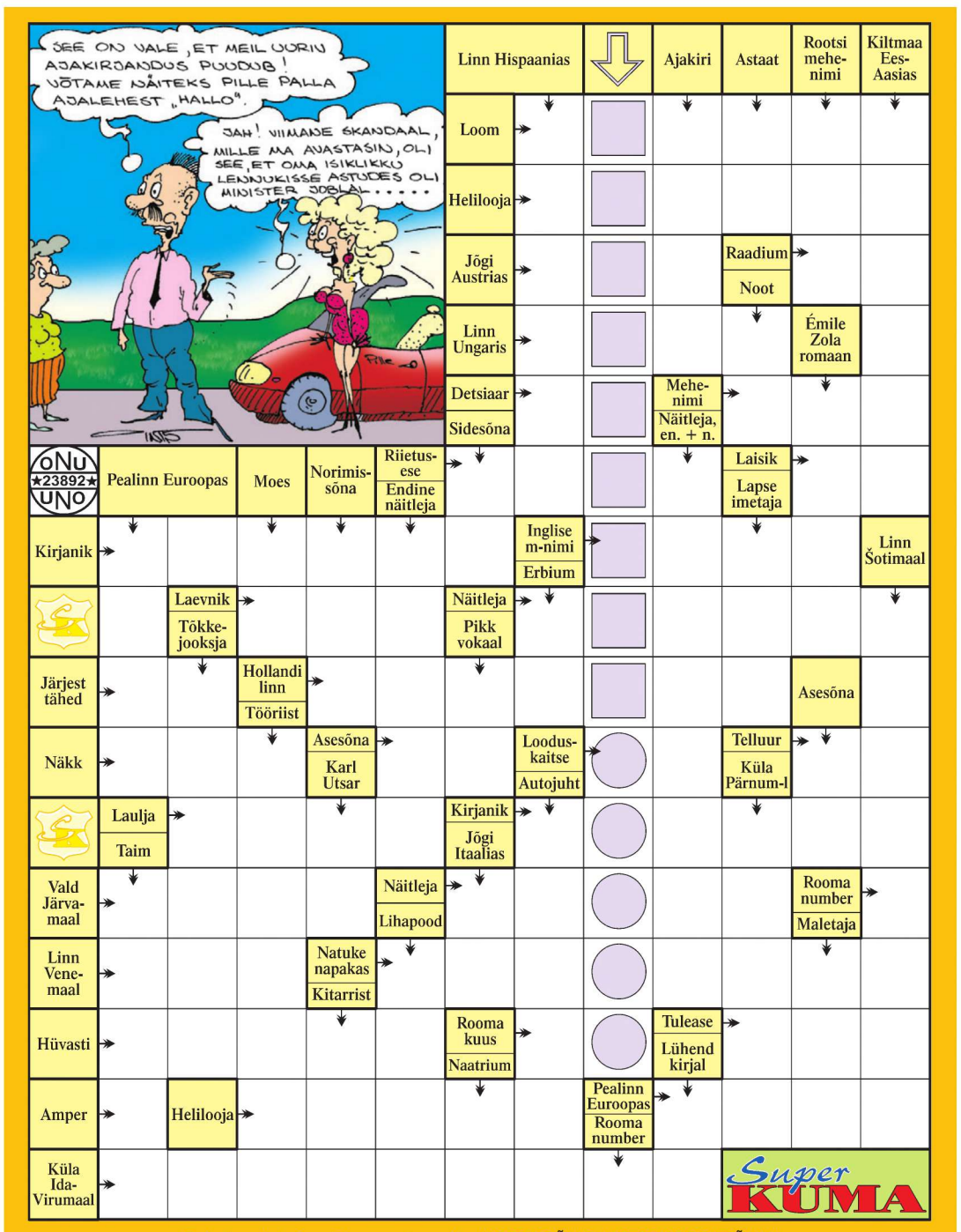

Eelmise ristsõna õige vastus oli – KOERATÕUG MITTE KOERATÕUK!

Valdo Jahilo NALJAD

Restoranis annab üks külastaja kelnerile, kes teda pidevalt teenindab, kõvasti jootraha. Ühel päeval lõunatama tulles märkab külastaja, et teda teenindab teine kelner.
“Aga kus siis eelmine kelner on?” küsib ta uuelt mehelt.
“Ah tema või? Tema mängis teid mulle eile kaartidega maha.”

Tuletõrje ja päästeamet sai väljakutse haiglasse. Kõik tehti vastavalt oma võimetele, tulekahju kustutati ja hädaolukord likvideeriti. Peale voolikute kokkukerimist ja kiirabiautode lahkumist kannab komando ülem peaarstile ette:
“Ülesanne täidetud ja tulekolle likvideeritud. On ka üheksa vingus kannatanud patsienti. Neist seitsmele suutsime hinge sisse puhuda, aga kahte me enam kahjuks päästa ei suutnud.”
Peale seda minestas peaarst.
Kui arst toibus, olid ta esimesed sõnad:
“Millised seitse? Poisid, te kustutasite ju surnukuuri!”

Naine kutsub koju tisleri ja räägib:
“Teate, mul on midagi riidekapiga lahti. Kui tramm mööda sõidab, põruvad uksed hingedest välja. Võibolla tuleks hinged ära vahetada või midagi muud ette võtta?”
Tisler võtab kingad jalast, ronib kappi ja jääb trammi ootama, et oma silmaga näha, milles on asi. Korraga tuleb koju naise abikaasa. Näeb meeste kingi, läheb kapi juurde, avab ukse ja näeb – ongi võõras mees kapis.
“Ja mida sina, lurjus, siin teed?”
“Sa ei usu peremees, aga jumala tõsi – trammi ootan!”

LõunaBörs

Suurim kuulutuste rubriik Lõuna-Eestis

28. september 2017

Kiireim ja lihtsaim viis kuulutada on LounaLeht.ee kodulehe kaudu. Kuulutus avaldatakse lisaks paberlehele ka *LounaLeht.ee* kuulutuste rubriigis.

Kuulutus kuni 165 tähemärki 1,99 €.
Avaldamiseks saada kuulutus e-postiga kuulutus@lounaleht.ee, tule toimetusse Tartu tn 25 Võru. Põlvas Oja tn 7 Bürooteenuste OÜ või kuuluta lounaleht.ee kaudu.

Kaastundeavaldus, mälestuskuulutus 2,90 €. Õnnitlus 4,99 €.
Hinnad on käibemaksuga.

Kuulutuste tingimused ja täpne hinnakiri ***LounaLeht.ee***

Antsla Vallavalitsus kuulutab välja konkursi

LUSTI LASTEAIA DIREKTORI ametikohale

Lusti Lasteaia direktori põhilised ülesanded on:
- kindlustada lasteasutuse tulemuslik ja häireteta töö ning lasteasutuse kodukorra ja lepingute täitmine,
- juhtida õppe- ja kasvatustegevust koostöös pedagoogilise nõukogu, lasteasutuse hoolekogu ja Antsla Vallavalitsusega.

Nõudmised kandidaadile
- kõrgharidus;
- pedagoogilised ja juhtimiskompetentsid (organisatsiooni arengu juhtimise, õpikeskkonna kujundamise, personalijuhtimise, ressursside juhtimise ja enesejuhtimise valdkonnas);
- vähemalt 3-aastane pedagoogilise töö kogemus lasteasutuses;
- hea suhtlemis-, eneseväljendus- ja läbirääkimisoskus;
- algatusvõime, loovus, analüüsimis- ja planeerimisoskus;
- B-kategooria juhiluba.

Kasuks tuleb:
- orienteerumine oma töövaldkonda ja kohaliku omavalitsuse korraldust reguleerivates õigusaktides;
- hea arusaamine koolieelse lasteasutuse tööst.

Asutus pakub:
- võimalusi eneseteostuseks;
- huvitavat ja vaheldusrikast tööd;
- meeldivat töökeskkonda;
- koolitusi enesetäiendamiseks.

Tööle asumise aeg: esimesel võimalusel

Konkursil osalemiseks tuleb kandidaadil esitada:
1) kirjalik avaldus, mis sisaldab kirjeldust kandidaadi motivatsiooni kohta ametikohale asumiseks;
2) elulookirjeldus;
3) lühivisioon asutusest, selle tööst ja arendamisest (võib ühildada avaldusega);
4) haridust ja kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide koopiad.

Dokumendid esitada hiljemalt **8. oktoobril 2017.a**
Antsla Vallavalitsusele elektrooniliselt aadressil vald@antsla.ee või postiaadressil F.R.Kreutzwaldi tn 1 Antsla 66403.

Vestlusvoor toimub 13. oktoober 2017.a.

Info telefonil 517 2897 või merike@antsla.ee (vallavanem Merike Prätz)

TÖÖ

Pakume tööd **CE-kategooria autojuhile** eesti sisestel-, välisvedudel või kalluritööl. Arvo Sarapuu T: 506 1858, e-post: info@plangitrans.ee

Pakume tööd kogemustega **veoauto remondilukksepale**. Arvo Sarapuu T: 506 1858, e-post: silja@plangitrans.ee

Pakun tööd **CE-kat. autojuhile**. Töö aastaringselt Eesti-Euroopa-Eesti. T: 501 9412

Perearst Võru linnas võtab tööle teise **pereõe**. Sobib ka üldõe kvalifikatsioon. Info e-post: perearst@marjetoom.ee. T: 508 7064

Naismaaler, siseviimistlus, tapeetimine otsib tööd Võrus ja selle lähiümbruses, pikaajaline töökogemus. T: 5607 7385

Otsin metsa **abitöölist**. T: 509 4845

Otsin **rakkekaevu ehitajat**. T: 501 5598

Restaureerin igas vanuses **pehmemööblit**. T: 520 6688

QTH OÜ otsib oma meekonda
METALLITÖÖTLEJAT
freesimis- ja treitöödele.
Soovituslik on cnc-pingi kogemus.
CV saata kadi@qth.ee

OÜ pakub tööd **võsalõikajale**. Täpsem info helistades alates kell 15.00. T: 523 0190

Stabiilne töö **CE-kategooria autojuhile** Skandinaavias. Korralik tehnika ja tingimused. T: 508 7680 või 513 5181

Ettevõte võtab tööle **ehituse abitöölise.** Eeldame ausust, kohusetunnet ja õppimisvõimet. CV saata aadressil info@pasimare.ee

Otsin kogemustega **ehitusmeest** maamaja restaureerimiseks. Objekt Põlvast 10 km. Täpsem informatsioon T: 5660 6754

TEENUS

WC, duširuumi, kogu korteri kapitaalremont, sauna ehitus, fassaaditööd. Katusetööd. Garantii. T: 518 9225

Ohtlike puude raie & hooldus. info@nordicarb.ee, T: 5686 6157

VÕTMETE VALMISTAMINE Võru Maksimarketi ees E, T, N, R 9-15, K 15-18. Põlvas K, L kell 8.30-14.00. Võimalus tellida kohale! T: 509 6845

Ohtlike puude raie. Tööd korvtõstukiga (21 m ja 30 m). **Kändude freesimine**. **Puiduhakkuri teenus**. info@maastikuhooldus.ee. T: 5810 8597

Õhtujuht ja tantsumuusika. T: 523 8481

OÜ Waterwood – Kaevude kaevamine ja puhastus. Ohtlike puude raie. Hekkide pügamine. Võsalõikus. Kalmu randid ja hooldus. T: 5647 5546

Soodsaim **autode remont, diagnostika ja elektritööd.** T: 5358 6085

Soodne **fekaalivedu** Võru- ja Põlvamaal. T: 5382 8791

E-RAAMATUPIDAMINE24
pakub Lõuna-Eestis:
RAAMATUPIDAMISTEENUST
FINANTSALAST NÕUSTAMIST
RAAMATUPIDAMISE KURSUSEID
(Töötukassa koolituspartner)
info@e-raamatupidamine24.ee
www.e-raamatupidamine24.ee
Tel. +372 5820 7197

Soodsaimad
PANDIMAJA LAENUD
vallasvara ja kinnisvara tagatisel
Tegemist on finantsteenuste reklaamiga. Tutvu laenutingimustega ning vajadusel konsulteeri asjatundjaga. Krediidikulukuse määra **tüüpiline näide:**
100 € / 1 kuu – protsent 5 €.
Vilja 15, Võru
T: 782 1606, 509 7491

AUTENTE
RAAMATUPIDAMISBÜROO
RAAMATUPIDAMIS-TEENUSED
VALMISFIRMADE MÜÜK
MUUDATUSED ÄRIREGISTRIS
Ülikooli 4 büroo 9, Tartu
Tel. 734 9966; 5330 4333
tartu@autente.ee
www.autente.ee

Korstnapühkimistööd, pottsepatööd Võru ja Põlvamaal. T: 5622 2941

Septikute paigaldus ja müük. E-post: erlend@eestiseptik.ee. T: 5757 0202

Salvkaevude kaevamine, puhastamine, süvendamine ja remont. T: 5679 3951

Sõiduki salongi keemiline puhastus ning sõidukite ja hoonete klaaside toonimine Võrus. ruferon@hot.ee, T: 5855 6560

Pehmemööbli ja vaipade keemiline puhastus. Võrus. ruferon@hot.ee, T: 5855 6560

Kutsekvalifikatsiooniga kinnisvarahaldur osutab **korterelamu** korrashoiu ja haldamisega seotud teenuseid: **korteriühistu** asutamine, juhtimine, haldamine, revideerimine, koosoleku läbiviimine, majanduskava koostamine, nõustamine jms. E-post: margus.toom@neti.ee. Info T: 503 9187

Teravilja kuivatamise teenus. T: 5684 6447

Taksoteenus Võrus numbril 1242 või 5330 4361. Võimalus maksta kaardiga.

Õhksoojuspumba paigaldus. H: 150 €. Sertifikaadiga paigaldaja Kalev Lepistu. T: 5656 2191

Elektrik. T: 505 9951

Pakun **keevitusteenust** võimalus töid teostada objektil, hinnad kokkuleppel. T: 5681 7121

Ohtlike puude raie, hooldus, kändude freesimine sertifitseeritud arboristide/saemeeste poolt. Töö kiire, korralik ja tegevus kindlustatud. info@vikatimees.eu. T: 5559 3732

Septikute reoveemahutite (tootjalt) ja kaevupumpade müük ning paigaldus teostame töid ainult oma kaevetehnikaga. Info@reovesi.ee. T: 5306 5322

Mobiilse **saekaatri** teenus. T: 5662 0921

Ametlik **korstnapühkija** Lõuna-Eestis. Linnas ja maal. Tartus, Elvas, Räpinas, Võrus, Põlvas, Puhjas jm. Oma redel kaasas, korrasoleku akti väljastamine. T: 5191 6605

Soojustusvaht – parim materjal elumajade seintes olevate tühjade õhuvahede täitmiseks. Töö kiire ja odav. T: 5569 7057 või T: 5858 5338

Ehitus- ja betoonitööd. T: 5613 8032

Taksoteenus Võrus 24H T: 1200, 782 2222, Lõuna-Eesti Taksod OÜ

Elektritööd. T: 520 5016

Pinnad puhtaks **soodapritsiga**, vajadusel saab kasutada **klaasipuru**. Seade on mobiilne, tuleme kuhu vaja! T: 5622 2833 (Margus). T: 5624 2231 (Kaupo)

Teostame ehitus ja renoveerimistöid Võrumaal. Renoveerime teie kodu, suvila, maatalu. Kõik tööd on garanteeritud kvaliteediga. www.ehitusteenused.ee või T: 5199 9888

KolimisExpress. Hea hinnaga: vanamööbli äravedu, utiliseerimine, ehitusmaterjalide ja kodu ning kontoritehnika transport kauplusest kliendini, kolimisteenus. T: 5561 5634

AUTO

Parima hinnaga **akud sõiduautodele, kaubikutele ja veoautodele**. www.puigar.ee T: 529 8393, 782 8600

Müüa **Audi A6 1.9 D**, 96 a, 66 kw, manuaal, sedaan, t.roheline, v.velg, k.konks, Belgiast. H: 2500 €. T: 5855 6560

Müüa **Ford Fiesta 1.3** 01 a, manuaal, 2 ust, v.velg, el. aknad, t.sinine, ökonoomne auto 5 L 100 le. H: 700 €. T: 5667 1956

Müüa **Audi A4 1.8**, 98 a, bensiin, automaat, kliima, autopiloot, sedaan, t.sinine , roostet ei ole. Belgiast. H: 1900 €. T: 5855 6560

VW Golf 4 1.9 TDI 98 a, 81 kw, comfortline. Hõbedane metallik, valuveljed, kärukonks, istmesoojendused, toonklaas jne... Väga korralik auto, Eestis vähe sõitnud, ülevaatus. H: 2400 €. T: 523 3434

Surmateade
Mälestuskuulutus
Kaastundeavaldus

LõunaLehes 2.90

Müüa **Mitsubishi L200 D**, kastikas 2000 a, 4 vedu, manuaal, punane, k.konks, head rehvid. H: 3000 €. T: 5647 7323

Müüa **VW Passat 1.9 TDI** 96 a, 66 kw, universaal. T: 5743 6130

Müüa **VW Golf IV 1.9 D** 99 a, universaal, heas korras. T: 5607 8104

Müüa **Opel Astra-G** 98 a, bensiin, automaat, luukpära, hall, üv kuni 2018 mai, heas korras. H: 1300 €. T: 5356 8144

Seat Alhambra 2.0 TDI, 08 a, 103 kw, must metallik, manuaal, 6 käiku, 7 kohta, kliima, istmesoojendused, püsikiirusehoidja, CD-mängija, kompuuter jne... Saksamaalt. Värske ülevaatus. H: 5800 €. T: 523 3434

Müüa **autotõstuk** 5-tonnine GAZ 52 baasil, võib ka vahetada saematerjali vastu. T: 506 2280

VW Passat 1.9 TDI 2000 a, 81 kw, comfortline. Hõbedane metallik, climatronic, kärukonks, valuveljedel, lisad, ülevaatus. H: 2500 €. T: 523 3434

Müüa **väikeveoauto NP300 2.5 D** (11 a., 4x4, 2 ust, 4 kohta, ls. 105 000, kj.1100 kg, uued porikirja rehvid). H: 8600 €. Samas müüa **kultivaator**. 2,7 m. T: 511 0308

Müüa **Mazda 323** 01 a, automaat, hõbedane. Kaasa talverehvid, ülevaatus 09.2018.a. H: 650 €. T: 782 5035

Müüa **VW Passat 1.9 D**, 94 a, 66 kw. T: 5904 6116

Audi A6, 3.0 TDI quattro, 06 a, 171 kw. Automaat, sedaan, tumehall, valuvelg, xenon tuled, hele nahksisu, kärukonks, navi, el.lisad, toonklaas jne.. Prantsusmaal. Värske üevaatus H: 6800 €. T: 523 3434

Müüa **Opel Vectra** 94 a, ülevaatus ja kindlustus kehtivad, auto asub Põlvas. Helistada peale 16.00. T: 526 6258

Ostan igasuguses seisukorras **GAZ-24, GAZ-21 või VAZ-2102**. T: 5349 3317

Müüa **Nissan Almera 1.5**, bensiin, 02 a. H: 1500 €. T: 509 6863

1994-2008 a sõiduautode kokkuost. Väga kiired tehingud! Raha kohe kätte! T: 553 3060

Müüa heas korras **Audi A4 1.8**, 98 a, bensiin. T: 5904 6116

Müüa **Fiat Bravo 1.9 D,** 97 a, 74 kw, kehtiv üv. 07.2018. **Peugeot Boxer 2.8**, 06 a, 94 kw, täiskõrge. T: 5331 6203

PÕLLUTEHNIKA

Rehvid ja õhukummid põllumajandusmasinatele. www.puigar.ee T: 529 8393, 782 8600

Ostan soodsalt **traktori MTZ 80/82, T40**. T: 508 7626

Traktor omavalmistatud diiselmootoriga. Ripp- ja hüdrosüsteem, jõuvõtuvõll, reevers, 5+5 käiku. Mootor hea. H: 1260 €. T: 505 6479.

Müüa **T40AM** tervikuna või varuosadeks. Sõidab, rool kerge, õlirõhk korras. H: 1300 €. T: 5619 4982

Müüa **viljatigu, kartulisaputaja** 1ne ja 2realine**, pealsepurustaja, täisvint ader** 1,2 ja kolme hõlmaline**,** suur **heina korje käru** liikuva lindiga**, kallutav käru, kartulisaputaja, kühvel tõstuk** T25le**, sõnnikulaotaja**. T: 516 3405

PUIT

Müüa **lõhutud küttepuid,** kogus alates 2 rm. Vedu tasuta. T: 510 2806

Müüa 3 m **küttepuud** koos kohale toomisega. T: 501 6151

Müüa **kuivad** pakitud **kütteklotsid** ja **kaminapuud**. Vedu tasuta. T: 523 8503

Müüa ehituslikku **saematerjali, voodri-, põranda-, terrassilauda ja servamata lauda**. Pikkused 3,0–6,0 m. Laudade värvimine. Vedu üle Eesti tasuta. T: 528 2268

Müüa **lõhutud küttepuid** T: 523 8503

Müüa **sisevoodrilaudu** (hind al. 3 €/m²), **välisvoodrilaudu** (hind al. 2,7 €/m²), **põrandalaudu** (hind al. 6.5 €/m²). **Voodrilaudade tööstuslik värvimine**. Veovõimalus. E-post: info@voikapuit.ee, T: 5455 1700

Ehituslik saematerjal ja kruus, liiv. Vedu. T: 510 0441

Müüa **pliidipuud** (30 cm, kottides), **ahjupuud**, **voodrilauad** (kask, lepp, haab, mänd, kuusk), **põrandalauad** (kask, mänd kuusk), **karniisi-, terrassi-, rõdulaud, terrassi piirde lauad, aialipid, tamme ja saare lauad, peensaetud prussid, lauad, latid, talad** jm. **Kasematerjal** – AB kvaliteet 25, 32, 40 jm. **Kaseplank** 40, 60, 75, jm. **Saunalavalauad** (lepp, haab), **erinevad saunapingid, palkide peensaagimine, kasepalk** 3 m+10 cm, **laepaneel** 3,6 m, 4,2 m. T: 517 5605

Raie- ja väljaveoteenus. Lisaks müüme **3-meetrist küttepuud kohaletoomisega**. T: 503 7570

Müüa **3-meetrilisi küttepuid** koos veoga. T: 517 6260

Müüa **kuivad pakitud kütteklotsid ja pliidipuud.** Vedu tasuta. T: 505 6107

Ostan **metsakinnistuid ja raieõigust, okaspuupalki** kuni 69 €/tm. T: 525 8067

Ostame **kasvavat metsa raieõigust, okaspuu palki, 3-meetrist lepa küttepuid**. T: 501 6151

Müüa **tislerikuiva planku**. Paksus 35 ja 50 mm. T: 503 4825

Tammistu Puit müüb **sae- ja hööveldmaterjali**. Pakume **hööveldus- ja kuivatusteenust**. T: 509 1580, Erkki

Lõhutud **küttepuude** müük koos transpordiga. T: 511 5952

Lõhutud **küttepuude** müük. Lepp al 28 €/rm, kask al 30 €/rm, segapuu al 26 €/rm. Alates 10-nest rm-st Võru maakonna piires vedu tasuta, väiksema koguse puhul veotasu 15 €. T: 5691 7612

Küttepuud Põlva- ja Võrumaal. T: 5594 5577

Müüa **kütte- ja pliidipuud** (kuivad puud otsas). Vedu tasuta! T: 5351 5322

LOOMAD/LINNUD

Soovin väiksemat kasvu (nt taksi sarnane) koera **kutsikat**. Võib olla ka mõni aasta vana. Koer elaks maal, oleks peremehe truu sõber nii toas kui väljas. T: 5550 6055

Müüa 4-kuune **vasikas** Võrumaal. T: 5332 1688

OST

Ostan **võrri**. T: 5673 0122

Koguja ostab **vanavara: märgid, mündid, paberraha, fotod, postkaardid, samovarid, lauanõud ja hõbeeesemed (võivad olla katkised).** Pakkuda võib kõike vana. T: 501 9842

Ostan **mahlapressi ja õunapurustajat**. T: 502 0064

Vanu vene **kontaktoreid, kaitselüliteid, el-plaate ja detaile. Ostsilloskoope, raadiojaamu mõõte, -side ja militaar elektroonikat.** Lisaks **vm12 video makki**. T: 5197 3129

Ostan väga hea hinnaga ümmarguste või ovaalsete kividega **merevaigust kaelakee.** Eriti hea hind kollase-pruunikirju kee eest. Enne müümist küsige hinnapakkumist. T: 5871 0351

Ostame **GAZ-53 kalluri korraliku kasti**. T: 504 3973

Ostan **õunu** Antsla ja Kanepi lähiümbruses. T: 5663 9335

Ostan parima hinnaga **vanu raamatuid, piibleid, ehteid, sõlgi, hõbedat, münte, märke, medaleid, maale, fotosid jm vanavara!** Tulen ise kohale. Raha kohe kätte! T: 5649 5292

Ostan: **vana mootorratta osasid või tervikult**, Kavrovets: K-125; K-55. Moskva: M1A; M1M. IZ.350; IZ-49. Võib pakkuda teisi **vanu mootorrattaid, võrre ja nende osi**. T: 505 3074

Ostan veneaegseid ja vanemaid **tehnikaajakirju**, **raamatuid**, **rahasid**, **medaleid**, **ordeneid**, **rinnamärke**, **dokumente**, **postkaarte**, **kellasid**, **portsigari**, **habemenuge**, **taskunuge** ja palju muud. Kõik vana huvitab! T: 5872 5458

AS PK Oliver ostab
hakkpuidu tooret
» virnastatud võsa
» virnastatud raiejääde
» saepinnad
T: 521 9230, e-post: logistik@pkoliver.ee

OSTAME
kasvavat metsa,
metsamaad, palki,
paberipuitu
ja küttepuitu.
Tel 5342 4232
Metsä

Tel 511 0415
517 9866, 489 4055
www.landeker.ee
OÜ LANDEKER
OSTAB
• maad
• metsakinnistuid
• hüpoteegiga ja läbiraiutud kinnistuid

OSTAME
põllu- ja
metsamaad
Põlva- ja Võrumaal.
Info T: 501 6151
Aare Viitkin, Vandersell OÜ

VÕLUPUU
Ostame üle Eesti
raieõigust,
metsa- ja põllumaad
Koostame
metsakavasid
(Tegevusluba KME000018)
Pakume
raie- ja veoteenust
Tel 504 8545, 5556 7840
volupuu@gmail.com
www.ostanmetsa.ee

SUPREMO OÜ
OSTAME:
• METSA-JA PÕLLUMAAD
(ka raiutud ja hüpoteegiga kinnistuid)
• KASVAVA METSA RAIEÕIGUST
Küsi pakkumist: Tel: +372 517 6260 / supremo.kaimar@mail.ee

ForestStock
www.foreststock.ee
OSTAME:
Metsa- ja põllumaad
Raieõigust
PAKUME:
Raie- ja väljaveo
teenust
Forest Stock OÜ,
Jüri 24, Võru 65608.
T: 503 7570;
info@foreststock.ee

■ Ostame metsa- ja põllumaad (ka raiutud), kasvava metsa raieõigust.
■ Ostame palki, paberipuitu ja 3m küttepuitu.
■ Pakume metsamaterjali vedu metsaveoautoga.
KAGUMETS OÜ, tel 5620 8897

OSTAME METSAKINNISTUID,
RAIEÕIGUSI JA METSAMATERJALI.
PAKUME VEO- JA RAIETEENUST,
METSAOMANIKU NÕUSTAMIST.
AS Lemeks Võru
Tel 5865 0856; 782 1736
Taavi.Palo@lemeks.ee
Lähemalt meist: www.lemeks.ee
LEMEKS METS

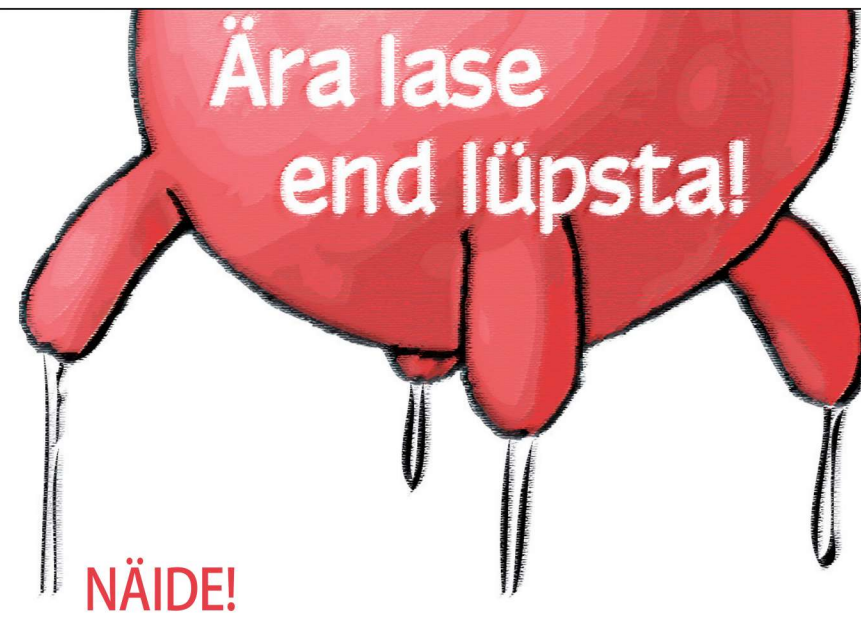

NÄIDE!
5-realine korteri müügikuulutus (165 tähemärki)

Väljaanne	trükiarv	maksumus
LõunaLeht	6300	1.99 €
Koit	2043	9.90 €
Valgamaalane	2600	3.30 €
Võrumaa Teataja	3700	6.90 €

Hinnavõrdlus tugineb väljaannete kehtivale hinnakirjale, majandusaasta aruanne, www.eall.ee

Retsept

BASIILIKULÕHNALINE TOMATIPIRUKAS

VALMISTUSAINED:

TAINAS
1 dl basiilikulehti
2 sl jääkülma vett
125 g võid
3 dl nisujahu
soola näpuotsaga
TÄIDIS
2 muna
6 basiilikulehte
200 g Mozzarellat (riivitud)
2 dl 15% toidukoort või kohvikoort
0,5 tl soola
musta pipart
400 g kirsstomateid
KAUNISTAMISEKS
10 basiilikulehte

VALMISTAMINE:

➤ Sega basiilikulehed, või, jahu ja sool (soovitatavalt köögikombainis) tainaks. Lisa vesi ja sega, kuni moodustub ühtlane tainapall. Suru tainas 26 cm läbimõõduga pirukavormi põhja ja äärtele.
➤ Täidise tegemiseks klopi munad koorega ning maitsesta soola ja pipraga. Sega hulka tükeldatud basiilikulehed ja riivitud juust. Vala täidis tainale ja laota peale kirsstomatid.
➤ Küpseta 200-kraadises ahjus 30 minutit.
➤ Kaunista pisut jahtununa basiilikulehtedega.

TALLEGG

Nädala horoskoop

28.09.–4.10

JÄÄR
21.III–20.IV

Neljapäeval näitab elu oma hellitavat poolt. Reedel ja laupäeval võib ette tulla suhtlemisalaseid pingutusi ja kohustusi. Võibolla usaldatakse suuri saladusi välja rääkida. Päevad toovad vaheduslikke hetki, neid ei pea ise kuskilt otsima. Pühapäeval, esmaspäeval ja teisipäeval oled omadega mäel. Sind tuuakse esile, ükskõik, kas põhjusega või niisama.

SÕNN
21.IV–21.V

Neljapäev ärgitab ühiskondlikule aktiivsusele. Tehtud tegelane oled just avalikul pinnal. Kestev nädal sunnib uuendustega kaasa minema, olgu need esimesel hetkel kasvõi vastukarva. Reedesed tegevusalased pingutamised tulevad välja siis, kui sa ei lase ennast alailma segada. Pühapäeval ja esmaspäeval on põhjust vägevaid liigutusi teha.

KAKSIKUD
22.V–21.VI

Neljapäeval satud meeldivate ja usaldusväärsete tegelastega silmitsi. Keegi võib sind ära lummata! Reedel tuleb suur õpivaim peale. Reede ja laupäeva jooksul peaks üht-teist põhitegevusalaselt korda minema. Pühapäeval saad mitmesuguste jamade ületamiseks kellegi käest head nõu. Uue nädala esimestel päevadel liigub elu kiiresti edasi.

VÄHK
22.VI–23.VII

Neljapäeval on võimalik midagi muuta. Otsuste tegemisega pole mõtet viivitada. Eelistatud on kokkupuuted tervisevaldkonnaga. Reedel ja laupäeval on auväärseid ja soliidseid tegelasi sinu ümber rohkem kui muidu. Aja mõjud on harivad ning tekitavad pidulikke-pühalikke tundmusi. Kui sa ususõdasid pidama ei hakka ja poliitiliste kirgedega ekstaasi ei lähe, on hästi.

LÕVI
24.VII–23.VIII

Neljapäev on igasugustest suhetest ja huvitavatest nägudest kirju. Just nüüd oleks õige mitmete ettepanekute ja küsimustega lagedale tulla. Kui sa võimukaks ei lähe, kannatatakse välja ja antakse andeks. Praegu võimutsevad mängulised meeleolud. Reede ja laupäev viitavad tõhusale koostegevusvaimule.

NEITSI
24.VIII–23.IX

Neljapäeval oled rohkem omadega mäel kui muidu. Kiirel ja sündmusi kokkukuhjaval ajal on hea üht-teist liikuma panna. Kuigi kiusatus on olla elukutselisele kriitikule omaselt õel, on võimalik kõigesse suhtuda ka avaramapilguliselt. Reedel ja laupäeval annab rahategemise plaane pidada. Majandusjutud tulevad ilma laialivalgumiseta välja.

KAALUD
24.IX–23.X

Tänane päev räägib meelelahutuslikest ideedest. Reedel ja laupäeval on tõsistest pingutustest abi. Ka on võimalik ennast füüsiliselt kokku võtta. Pühapäeval, esmaspäeval ja teisipäeval viitab taevamuster põnevatele kokkusaamistele. Kui veel maldad teiste lauseid lõpuni kuulata, on eriti hästi. Uus nädal tihendab meeskonnatöö võimalusi.

SKORPION
24.X–23.XI

Täna ja edaspidigi on võimalik muuta oma elu kodustes tingimustes mugavaks. Sobiv aeg puhkuseks ja igasugustest painajalikest mõtetest vabanemiseks. Reedel ja laupäeval võimutsevad lõbusamad tuurid. Päris hästi peaksid kohanema laste seltskonnas, aga liiga tõsistega läheks igavaks. Aja mõjud lähendavad kunstialaste harrastuste või sportlike mängudega.

AMBUR
23.XI–21.XII

Täna peaks mõni õnnetilgakene sulle lähemale tulema. Reedel ja laupäeval on sobiv aeg ennast vaimselt kokku võtta, tegelda andunult ühe asjaga korraga. Nädala lõpp läheb koduses osas huvitavaks. Pühapäeval saad pingete maandamiseks vajalikku lisainfot. Uue nädala alguses on põhjust olla kiire ja otsekohene. Aga mitte liialt.

KALJUKITS
22.XII–20.I

Neljapäev on võimalusi pakkuv ja meelitav. Võimalik on oma õiguste eest seista. Reedel ja laupäeval on asjaajamistest abi. Sugulastega võib palju pistmist tulla, aga nad on väga talutavad. Nädala lõpp ja uue algus lähendab sind koduga. Nädalavahetus teeb tundlikuks või isegi haavatavaks, kuigi igast tühjast sõnast ei saa välja teha.

VEEVALAJA
21.I–19.II

Tänane neljapäev on kodustes tegemistes edasiviiv. Ärakuulamine või alluva rollis olemine tuleb harjutades päris hästi välja. Reedel ja laupäeval räägib üks kui teine täht huvitavatest suhetest. Uuel nädalal tulevad muudatusprotsessid välja. Jutud lähevad põnevaks, raske on keerutada, lihtsam on rääkida oma unistustest otse.

KALAD
20.II–20.III

Neljapäeva mõjud aitavad peidetud töövõimalustele jälile jõuda. Ka võid kaduma läinud tegelasi üles leida. Sama lugu on kaotsiläinud esemetega. Reedel ja laupäeval oled hästi mõistetav mitte ainult enesele. Pühapäeval, esmaspäeval ja teisipäeval saavad kasulikud tehingud võimalikuks. Sobiv aeg pidada asjalikke ärikõnelusi.

IGAVIKUTEELE ON LAHKUNUD

MART HAKK
†
KOIDULA JÜRGENSON
†
LEONORE KALAMEES
15.1.1924-18.9.2017
†
OLARI KOPPEL
†
ANNELI KÜTTIS
†
JAAN LENTSO
31.3.1936-23.9.2017
†
MARTA LEPIK
†
EDUARD MÄESEPP
†
KOIDULA NEEVITS
9.4.1939-18.9.2017
†
OLGA ORHIDEJEVA
†
ARMILDA PUNNISK
27.3.1930-20.9.2017
†
ELLI PUUSEPP
11.3.1931-22.9.2017
†
OSVALD-JOHANNES REINHOLD
†
HELGI SOKK
†
URMAS SUNDJA
13.7.1941-17.9.2017
†
HELGA SUVI
11.2.1933-22.9.2017
†
HELGI TAMM
3.1.1934-17.9.2017
†
RAIVO TOOTS
†
EVALD VAHER
†
ÕIE VÄLGU

Allikad: personaalne teave, LõunaLeht, maakonna- ja vallalehed

Südamlik kaastunne

Sirje Tassole õe

ELLI PUUSEPP

surma puhul

Virge, Veera, Raili ja Laine

Üks tee on lõpuni käidud,
üks süda on vaikinud.

TEODOR TOBRELUTS
1922–2017

Sügav kaastunne Reedale ja Peebule perega.

Tiina, Tiiu, Peeter, Mart, Riho

Valguse süda jäi seisma.
Päev pani uksed kinni,
öö avas igaviku väravad

Siiras kaastunne Mallele ja lastele peredega

VJATŠESLAV SIMMI
kaotuse puhul.

Töökaaslased Võru ja Rimi apteegist.

MS Forest Group OÜ, ostab turu parimate hindadega **metsakinnistuid, raieid**. Lisainfo: www.metsaost.org või T: 5303 0951

Ostan **raamatuid** sarjast "Seiklusjutte maalt ja merelt". T: 507 2488

Ostan veneaegse või vanema lihvitud **merevaigust** kollaste või kirjude kuulidega **kaelakee** ja **muid ehteid**. Võib vajada ka parandamist. Hind kuni 800 €. Alati aus asjaajamine! T: 5639 7329 Liina

MÜÜK

Tartumaa Mesinduskeskus OÜ kaupleb **kärjepõhjadega** 30.09. Põlvas turuplatsil kell 09.00–10.00 ja Võru bussijaama parklas kell 11.30. Vahetuse hind 1,7eur kg T: 5595 1141 Raivo www.mesinduskeskus24.ee

Tapamaja müüb **emise lihakehasid** kohaletoomisega. Info T: 5351 7414

Müüa **kõrvitsaid** 0,70 senti/kg. T: 5873 8554 või T: 792 0414

Müüa **kreissaag** ketta läbimõõduga 60 cm, mootori võimsus 4 kw. Komplektis **rullpukk**, **lisaketas** ja **pikendusjuhe** 25 m. Ning ümmargune **söögilaud** koos vaheplaadiga. Hind kokkuleppel. T: 5560 3767 Võrus.

Müüa kasutatud Suwemi **pikendatav voodi lastele**. Männipuit. Kaasa puidust riietekast ratastel. Madrats puudub. H: 40 €. T: 5551 1005

Müüa **kudumismasin** klass 5. T: 5813 3612

Müüa **kreissaag** 4,5 kw, ketas 70 sm. Hind kokkuleppel. Info T: 514 6652

Müüa **õmblusmasin Singer**. T: 5623 6542 või T: 5665 9681

Müüa **toidukartulit** Maret. H: 30 senti/kg. T: 508 8334

Müüa **vundamendiplokid** 20 plokki/20 € plokk. **Lumesahk T-16-le** H: 250 €. Valga linnas. T: 506 2603

Müüa soodsa hinnaga **sealiha**. Vajadusel tükeldamine. Info T: 5354 3002 või T: 505 9151

Müüa **puidu- ja õmblustööstuse kasutatud seadmed:** treimasin, rullteed, horisontaalne lihvmasin, ümarpulgamasin, overloc õmblusmasin, õmblusmasin, nööpaugumasin. T: 506 2280

Müüa **kartulivõtmise rootor, haamerveski**, **Žiguli käru, kultivaator 3 m, vanaaegne kummut ja kirst**. Palun helistada peale kell 18.00. T: 5557 3921

Konkskaal OCS-S 1000 kg, Kaal OÜ. H: 184 €. E-post: kaalukauplus@eemus.com. T: 565 4381

Müüa vähekasutatud **õmblusmasin Чайка-142 М**. Hind kokkuleppel. T: 5190 6481

Müüa krunditud ja värvitud **välisvoodrilauda, sisevoodrilauda ja põrandalauda**. Veovõimalus! T: 503 1859

Müüa **sauna ja suitsuahjud, boilerid.** Hinnad soodsad, vajadusel kaup koju kätte ja paigaldus. T: 505 4355Müüa **põrandaplaat** 10x10 võrgu peal, hall värv, 60 ruutu. **Elektripliit** koos **nõudepesumasinaga**. T: 5693 9822

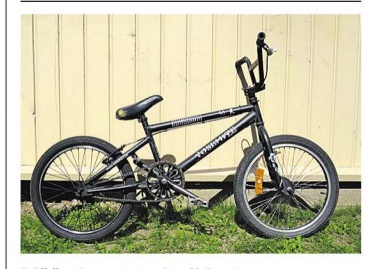

Müüa kasutatud **trikiratas Yosemite.** H: 70 €. T: 5551 1005

Värske mesi! Söödasiirup mesilastele. Suur valik **vurre ja muid mesindustarvikuid. Jahi- ja matkariided.** Võimalik osta järelmaksuga. Kauplus MesiMumm, Võru, Paju 12 TNL 9-15, KR 12-18. T: 513 4437

Müüa **suitsuvorsti ja maasinki** väikehulgi, kohaletoomisega. Info T: 5196 2628 või 5351 7414

Soodalt pakkuda kasutatud mööblit: **Võru sektsioon, diivanvoodi, diivanvoodi + tugitool, 4 remonti vajavat kannelt**. T: 5334 5508, 5340 7754

KINNISVARA

SKP Invest OÜ ostab aastaringselt **metsamaad ja raieõigust**. Pakume konkurentsi võimelist ja ausat hinda. Küsi pakkumist! info@skpinvest.ee, T: 508 0065

OÜ FOREST STOCK **ostab metsa- ja põllumaad.** T: 503 7570

Ostame **metsakinnistuid (ka läbiraiutud), põllumaad ja raieõigust. Metsa- ja põllukinnistute ost ka koos hoonetega, hüpoteegiga, looduskaitsealadega ja kaasomandiga**. Küsi pakkumist! T: 523 4445

Müüa **aianduskrunt** Kirumpääl (hoonestamata), linna lähedal, olemas kergliiklustee, krundi suurus 793 m². H: 4300 €. T: 5358 4487

Ostan **suurema kinnistuga talukoha** koos oma metsa või põllumaaga, hooned võivad vajada remonti. Helista ja lepime hinnas kokku. T: 505 3509

Ostan igasugust **maad ja metsa**. T: 506 4372

Üürile anda renoveeritud ahiküttega **1-toaline korter** Võru südalinnas. Eraldi pliidiga köök ning äsja ehitatud WC/vannituba. T: 507 2488

Müüa väga hea asukohaga **suvila** Meegomäel, Rõõmu teel. Info T: 516 6383

Müüa **2-toaline** ahiküttega viimistlusjärgus **korter** Räpina vallas, Ruusal. Lisainfo T: 5395 7828

Ostan **maakodu** Lõuna-Eestis, hooned võivad vajada remonti. T: 5199 7456

Müüa **maamaja** 5,5 ha maad. Rohkem infot T: 520 5435

Müüa Konnametsa piirkonnas väike **maja** (endine suvila), 4 tuba, köök, saun. Krundi suurus 882 m². Rohkem infot T: 5804 0738

Müüa **3-toaline remonditud** korter Olevi 31, II korrus. Uue köögisektsiooni, vannitoa, valamu kapiga, koridori eritellimusel kapid, siseuksed ja korteriuks uued. T: 5334 5508, 5340 7754

Üks tee on lõpuni käidud,
üks süda on vaikinud.

Südamlik kaastunne
Vaike Valole ema

HELJU VAHERI
surma puhul.

Helgi, Lydia, Õie, Tiina, Veevi ja Aime

Müüa **2-toaline** renoveeritud **korter** looduslikult kaunis ja vaikses kohas. Toad eraldi, köögitehnika jääb sisse. Täpsem info T: 518 6774

Müüa Põlvas **2-toaline korter**. Keskküte, rõdu, toad eraldi, 2 korrus. Info T: 524 6943

Müüa **2-toaline ahiküttega** remonti vajav **korter** Antslas. Müügiga kiire. T: 5396 3278

Ostan **1-toalise** mugavustega **korteri** Võru linnas, soovitatavalt 1 korrusel. T: 5560 1354

Müüa **2-e toaline päiksepoolne ahiküttega korter** (54 m²) Põlva külje all looduslikult kaunis kohas, otse omanikult. Madalad kommunaalkulud. Info T: 5390 7167

Müüa **osaühing Võru Gaas** kinnistuga Jõeperve (91801:006:0015). Info kohapeal tööpäeviti kl. 9.00-10.00. Aadressil Jõeperve, Vagula küla, Võru vald, Võrumaa

Müüa otse **kahetoaline korter** heas korras ja kohas (Põlvas) ning **pianiino Smolensk**. T: 5196 0382 igal ajal.

Müüa heas korras **3-toaline korter** Võru kesklinnas otse omanikult. T: 5340 8682

Müüa **väike elamu** Võrus Kosel. Krunt 875 m² , elamu üldpind 60 m² – 2 tuba, köök, esik, WC. Vesi kanalisatsioon majas. Kõrvalhoones uus saun. H: 22 000 €. Info T: 516 6383

ÜLO RINNE
KINNISVARA
MÜÜN ja võtan MÜÜKI
Vaata minu pakkumisi
kv.ee/maakler/rinne
Tel 56 979 333
ulokinnisvara@hot.ee

Teravilja kasvatusega tegelev **mahetalu**
VÕTAB RENDILE PÕLLUMAAD.
Info tel 527 4044
Hooli enda ja looduse tervisest!

PÄCHTER KINNISVARA
Helin Pächter
jurist-kinnisvaramaakler
info@pachter.ee
+372 516 6383
www.pachter.ee
ÕIGUSABI | MAAKLERTEENUS | HINDAMINE

Eesti Rahvaluule Arhiivi 90. sünnipäevaks

Võrumaa inimeste varandused arhiivis

Vana-Võrumaalt Põlva kihelkonnast Himmaste külast pärit pastor Jakob Hurt algatas 19. sajandi lõpus uskumatult eduka ja suurejoonelise rahvaluulekogumise projekti, mis hõlmas kõiki Eesti piirkondi ja suutis innustada väga erineva taustaga inimesi kaastööle. Hurda üleskutsetele ajalehtedes (olulisimad ilmusid 1888. aastal) vastasid sajad ja sajad inimesed.

ANDREAS KALKUN

Vastseliina, Kõrgessaare k 1980: Umbes nõnda mängisid külapoisid Võrumaal kannelt oma väljavalitute magamistoa seina taga. Praegu on päev ja väljavalitu koos lapselapsega vaatab vargsi ukse vahelt vanamehe tembutamist. Kirja pannud ja pildistanud Vaike Sarv. Kandlel Rafael Kartsepp. Foto on avaldatud ERA-terana rahvaluulearhiivi sotsiaalmeediakontol 16. augustil 2017. Foto: Vaike Sarv

Hurt avaldas regulaarselt ajalehtedes kogumisaruandeid, kus juhendas ja tänas kogujaid. Paljud rahvaluulekogujad pidasid ajalehte sattumist või isiklikku kirjavahetust Hurda-härraga nii innustavaks, et jätkasid kogumistööd ja saatsid üha uusi saadetisi.

Erilist muret tundis Võrumaa mees Hurt muidugi Võrumaa kihelkonna pärimuse jäädvustamise pärast ja julgustas mitmetes aruannetes võrokesi võrukeelset materjali saatma. "Vanad tutvad võru keele hääled, lapsepõlvest saadik kõrvus ja südames helisemas, ütlevad valjusti: "Palu teda, ehk ta saadab veel," kirjutas Hurt heldinult oma 100. aruandes, kui keegi **J. Meister** Võrumaalt oli võrukeelse kaastöö saatnud. Võrumaa materjali tähtsust rõhutaski Hurt oma ajalehtedes avaldatud aruannetes korduvalt: "Nagu võru keelemurre on iseäralise järje pääl tõistest murretest palju tõistviisi... Pääle selle tean ja tähendan, et Võru maakond rikas, väga rikas on vanavarale" (97. aruanne).

Hurda enda esimesed rahvaluulekogumised toimusid ta kodukihelkonnas Põlvas 1860. aastal. Hurt innustas laule koguma ka enda lähisugulasi ja nii ongi Põlva kihelkonna „Vana kandle" jaoks laule kogunud ka **Joosep Hurt**, **Juhan Hurt**, õde **Eeva**, õemees **Mihkel Härms** ja peretuttav **Peeter Väiso**. Põlva kihelkonna „Vanast kandlest" sai alguse juba üle 130 aasta kestnud publitseerimisprojekt, mille eesmärk on avaldada kõik regilaulud. Peale Põlva laulude kogus Jakob Hurt muidugi hoolega seto laule, kuna pidas neid eriti tähtsaks meie mineviku mõistmisel. Setode kolmeköiteline „piibel" ilmus aastatel 1904–1907, viimase köite ilmumist Hurt ise enam ei näinud.

Pärast Jakob Hurda surma viidi Hurda 1400 kaastöölise abiga loodud 162-köiteline vanavarakogu Helsingisse Soome Kirjanduse Seltsi hoiule, kuna arvati, et Eestis pole piisavalt turvalist kohta, kus sellist varandust hoida. Kogu hoiti Soomes 1927. aastani, mil asutati Eesti Rahvaluule Arhiiv.

Pärast pikki vaidlusi oli arhiivi jaoks ostetud Tartusse **von Grothede** linnahäärber, kus oli isegi rauast varandusekapp olemas. Hurda kogud küll Grothede varandusekappi ära ei mahtunud, kuid on siiani alles ja isegi digiteeritud, nii et iga lugeja võib neid koduski vaadata.

Hurda kaastööliste kogutud 162 köidet pole muidugi kõik. Eesti Rahvaluule Arhiivis on 2016. aasta lõpu seisuga 1 500 506 lehekülge üleskirjutusi, 185 797 helisalvestatud folklooripala, lisaks mahukas foto- ja videokogu.

Tänavu 24. septembril sai Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiiv 90aastaseks. Juubelit tähistataks 25.–28. septembril rahvusvahelise konverentsiga „Arhiivid kui teadmiste teejaamad: mõtteid ja mõjusid".

Oskar Loorits, kelle eestvedamisel Eesti Rahvaluule Arhiiv 1927. aastal loodi, on toonitanud: „ERA ei taha põrmugi olla ainult endisaja vaimukultuuri panipaik, vaid taotleb tihedat kontakti ka tänapäeva maailmaga ja tahab teadlikult rakendada end elu teenistusse."

Sama põhimõtet järgib arhiiv tänapäevalgi, rahvaluule kogumise ja säilitamise kõrval on arhiivi eesmärk vahendada, uurida ning tagasi peegeldada kogutud teadmisi. Arhiiv ei ole pelgalt rahvusliku identiteedi ja minevikupärandi hoidla, vaid kõigile avatud teadmiste kogum. Nii saab Jakob Hurda rahvaluulekogu lehitseda internetist ning tabavate ERA-teradega tutvuda Facebooki ja Instagrami vahendusel.

Juubelikonverentsi keskmes ongi arhiivide roll nüüdismaailmas kultuuriliste ning ühiskondlike protsesside jäädvustamisel ja uurimisel. Kõne alla tuleb rahvaluulekogude kujunemise lugu, kogumist mõjutanud ideoloogiad ning ühiskondlikud ootused, minevikupärandi uus elu ning avardunud uurimisväli. Konverentsi raames toimub folklooriarhiivide tulevikku käsitlev ümarlaud. Peale Eesti teadlaste saavad konverentsil sõna ka Ameerika Ühendriikide, Austraalia, Soome, Venemaa ja teiste maade uurijad.

Vaata konverentsi kava ja teese: http://www.folklore.ee/era/conference2017/.

Eesti Kirjandusmuuseumi saalis peetavaid ettekandeid saab jälgida veebis.

LõunaLehe ilmajaam

Neljapäeval on pilves selgimistega olulise sajuta ilm. Puhub idakaare tuul 3-9 m/s./ päev 13...14 öö 5...8

Reedel on pilves selgimistega olulise sajuta ilm. Puhub muutliku suunaga tuul 1-7 m/s. päev 10...13 öö 8...10

Laupäeval on pilves ilm. Kohati sajab uduvihma. Puhub muutliku suunaga tuul 1-5 m/s, õhtul peamiselt kagutuul 2-7 m/s. päev 10...12 öö 8...10

Pühapäeval on pilves ilm. Kohati sajab uduvihma. Puhub kagutuul 5-10 m/s. päev 10...12 öö 7...10

KUHU MINNA? MIDA TEHA?

TEAVITA OMA ÜRITUSEST T: 782 1300, kuhuminna@lounaleht.ee

Põlvamaa

30.09-01.10.2017 EMV hoburakendispordis Vinni talu, Vastse-Kuuste vald, Põlvamaa GPS koordinaadid: 58.172429, 26.905901. Algus 30.09 kell 11.30 koolisõit, 15.30 täpsussõit. 01.10 maraton kell 10.00. Tasuta pealtvaatamine.

04.10 kell 17.00 Rahvusvahelise muusikapäeva tähistamine suvepalade kontserdiga Räpina Muusikakoolis. Kontserdil esinevad muusikakooli õpilased. Tasuta

08.10 kell 9-15 Räpina sügislaat Räpina Tuletõrje platsil. Müügil toidu- ja tööstuskaubad, põllu- ja aiakaubad, käsitöö ja vanavara. Tule kogu perega!

Kuni 15.10 Raamatunäitus "Igal ajal uued värvid" Põlva Keskraamatukogu näitusevitriinis. Uuemad raamatud sügise teemal (loodus, annid metsast ja aiast, toiduretseptid).

Valgamaa

30.09 kell 10.00 Taheva valla liikumissarja III etapp Kohtume Hargla Kooli juures, kust suundutakse umbes 10 km märgistatud rajale. Rada saab läbida kõndides, joostes või rattaga. Peale matka pakume tervislikku suupistet! Kui vajad transporti Harglasse tulekuks, siis võta ühendust telefonil 510 9822. Info T: 525 9758 või 510 9822.

30.09 kell 10.00 Sangaste noorusmatk Algus Sangaste bussijaama parklast. Igale osavõtjale üllatus, esineb JJ-Street, pakume maitsvat putru, teed ja pannkooke moosiga. Oodatud noored vanuses 0-100!

30.09 kell 11.00 Laste tund „Tahan teada ja osata" Valga Keskraamatukogu lastekirjanduse osakonnas. Lapsevanemad võivad koos lastega lugema, jutustama, mängima ja meisterdama tulla või jätta lapsed juhendajate hoolde. Lastega tegeleb raamatukogu vabatahtlik töötaja, pedagoogikakandidaat Ene Mägi. Oodatud on kõik 5-7 aastased lapsed.

01.10 kell 13.00 Eakate päeva tähistamine Otepää kultuurikeskuses. Tule tantsima ja veeda mõnus pärastlõuna. Esinevad Heino Tartes ja Noored Sõbrad, tantsurühm Hoby Tartust. Kaetud on kohvilaud.

Võrumaa

01.10 kell 13.00 Tervis heast tujust Võru Kultuurimajas kannel. Võru linna ja Võru valla eakate päeva tähistamine. Tervituseks esinevad Gaute Kivistik ja ansambel Sinu naine.

29.09 kell 19.00 "Fortunata ehk Õnneseen» (Itaalia 2017) Igareedene kino Suure Muna kohvikus Haanjas. Info Facebook-is, www.suurmuna.ee või T: 5866 4668

30.09 kell 10.00 Sulbi mihklilaat Sõmerpalu vallas, Sulbi külas. Laadaprogrammis on loterii, oksjon, puusaagimise võistlus, lastele atraktsioon "Airshooter." Kell 13.00 Abja näiteringi etendus" Elu on - otsast teise". Info T: 5394 7889, T: 5697 1571

Kuni 30.09 Tatjana Kutsjuba digigraafika näitus "Kodulinna lemmikpildid" Võrumaa keskraamatukogu trepigaleriis.

Kuni 21.10 OKAPI galerii foto- ja klaasikunsti näitus "KOOS" Vana-Võromaa kultuurikojas.

Muu

14.10 kell 9–16 Elva oktoobrilaat Tartumaal Elva Kultuurikeskuse parklas, Kesk 30. Tulge ostma ja müüma ning laadamelu nautima! Korraldaja Keskoja OÜ, T: 5851 4074

Üürile anda 10. oktoobrist **ühetoaline korter**. Võru linnas. T: 521 8502

Müüa **suvila** Kirumpääl. Jõgi ligidal. T: 5663 0152

Müüa Põlvas Lao tn. **1-toaline korter.** T: 5349 1473

Ostan **kinnisvara** kiirmüügi hinnaga. T: 5620 4096

Üürida või müüa **3-toaline korter** Võrus. T: 5907 3338

Müüa Põlvas Piiri 8 **3-toaline korter**, II korrus. H: 32 000 €. Järelmaksu võimalus! Toad, WC, vannituba eraldi. Korralik remont tehtud. Hea asukoht. T: 5665 1798, Ingrid.

Ostan **talumaja** Lõuna-Eestis. Pakkuge julgelt, kuulan ära kõik pakkumised! T: 522 5495

Müüa **maja** koos kõrvalhoonetega Vändramaa külas, Veriora vallas. Soovi korral koos maaga. Info T: 5343 3957

Müügis on hea hinnaga korterid ja majad Võru linnas ja Põlvas!

Sander Valdas
maakler
514 9289
sander.valdas@pindi.ee

Kui soovid oma kinnisvara müüa või üürile anda, helista mulle ja leiame parima lahenduse!

www.pindi.ee

Kooli 6, Võru
Avatud E-R 10.00–17.00, L 10.00–16.00
+372 786 0936
voru@pindi.ee

PINDI KINNISVARA
Juhtiv kinnisvarabüroo Eestis!

TERVIS

Sensitiiv-tervendaja Peeter. Abi alkoholisõltuvuse, haiguste, stressi, needuste puhul. Võrus T: 5842 0180

TEATED

Laheda Vallavalitsus korraldab avaliku kirjaliku enampakkumise kinnisasja aadressiga Põlva maakond, Laheda vald, Tilsi küla, Arenduse (katastritunnus 38501:001:0111, pindala 5340 m²) võõrandamiseks. Alghind 20 000 eurot. Pakkumised esitada e-posti aadressil vald@laheda.ee või kinnises ümbrikus postiaadressil Põlva maakond, Laheda vald, Tilsi küla, Külakeskuse, 63012. Pakkumiste esitamise tähtaeg on 10.10.2017 kell 09.00. Enne pakkumise esitamist tutvu enampakkumise tingimustega Laheda valla veebilehel: www.laheda.ee. Lisainfo e-posti aadressil vald@laheda.ee või telefonil 799 9340

Üürivõlglane ÕIE KÜNNAP / ÕIE PÄÄSUKE (uus nimi)! Tulnud Otepäält, elanud aastake Võrus, põgenenud üüri- ja kommunaalide võla eest Põlvamaale. Palun tasu oma üürivõlad ja täida oma lubadusi!

TUTVUS

Üksik **naine** soovib tutvuda 64-67 a üksiku pikemat kasvu **mehega** peresuhteks. T: 5630 9789

Soovime hoolime jne..! **Naine** soovib tutvuda püsisuhte eesmärgil korraliku, autot omava, 64,63,60-ndates **mehega**. T: 5614 2967

MUU

Vahetan 2000 Eesti krooni eurode vastu. T: 5622 5183

Soodsalt ära anda 2,5 m kõrgune **draakonipuu**. T: 506 2531

LounaLeht.ee
Lõuna-Eesti sinu ekraanil!

LõUNA-EESTIS ruut fm 96,6 MHz
PARIM MUUSIKA LÕUNA-EESTIS 96,6 MHz
ÕNNESOOVID ja ERAKUULUTUSED
TELEFONIL 900 15 16
KÕNE HIND 3.96 €
TELEFON AVATUD TÖÖPÄEVITI KELL 8:00-16:00
www.ruutfm.ee

LõunaLeht

Peatoimetaja Urmas Paidre, urmas@lounaleht.ee
Vanemtoimetaja Ülle Harju, ylle@lounaleht.ee, tel 782 1310, 5660 6494
Reklaamijuht Sven Härsing, sven@lounaleht.ee, tel 782 1310, 5551 1005
Reporter Aksel Lõbu, aksel@lounaleht.ee, tel 782 1310
Kuulutuste vastuvõtt ja lehe tellimine
Tel 782 1300, E-R kl 9-16, kuulutus@lounaleht.ee, tellimine@lounaleht.ee
Väljaandja OÜ Hansekon. Aadress Tartu 25, 65608 Võru
www.lounaleht.ee
Trükk AS Kroonpress
Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid lühendada ja selguse huvides toimetada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita.
LõunaLeht ilmub kord nädalas, neljapäeviti.

Uuno Laul
nr 190

Otepää on väsinud ära panemisest!

Otepää uus vald vajab stabiilsust!

Mina tahan seda tasakaalu luua!

nr 190

Helle Virt-Lenk (112) soovitab:
Hoia oma raha HLÜ-s!

Põlvamaa Hoiu-laenuühistus on hoiuse intress 6% aastas.
Helista mulle 504 6750. Asume Põlvas Kesk t. 12,
meiliaadress: hoius@hot.ee

PS! Helle on Põlva Vallavolikogu kandidaat

nr 112

Heimar Lenk
„Marta“ raadios 100,7 MHz. „Sügismõtteid enne valimisi“

Hea muusika ja põnev poliitika
laupäeval 10.00, pühapäeval ja teisipäeval 15.00

Heimar on kandidaat **nr. 105** Põlvas.

Saate paneb kokku Meelis Käo.

Kuula kindlasti! Saad teada, mis Eestimaal tegelikult toimub.

BERENDSEN

Pakume Eestis kõige laiemat valikut VAHETUSVAIPU.

Võta ühendust juba täna
info@berendsen.ee
Telefon 741 8544
www.berendsen.ee

Avatud E–R 9–18, L 10–15
Küttesalong
Tartu küttesalong:
• PLIIDID • AHJUD
• KAMINAD • TARVIKUD
TURU 34, TARTU
Tel 5911 8119 | E-post tartu@kyttesalong.ee
www.kyttesalong.ee

PEO- JA PEIELAUAD
kuni 70-le inimesele.
Küsi hinnapakkumist

KÜLALISTEMAJA PUBI Mõisa Ait
Jüri 20c, Võru / Tel 782 5587
P-N 11-23, R-L 11-04 / www.moisaait.ee

Kambja hoiu-laenuühistu
Juba 25. aastat teiega

Eesti vanim Hoiu-Laenuühistu pakub oma liikmetele laene ja hoiuseid kommertspankadest paremate tingimustega.

» **Hoiused oma liikmetele aasta intressiga kuni 6%**
» Laenud oma liikmetele
» Sularahas maksete teenus

Kesk tn 2, Kambja 62034
E - R 8 – 17
Tel 5340 4980, 741 6237
info@hly.ee
www.hly.ee

Kambja hoiu-laenuühistu

TommiRent 13 AASTAT

VÄLIKÄIMLA RENT
FEKAALIVEDU

PARIM hind, telli mind!
Igale kliendile kingitus!
Lõuna-Eesti / Võrumaa / Tel: 5 256 254 / www.tommirent.ee

SETO KULTUURI NÄTÄL

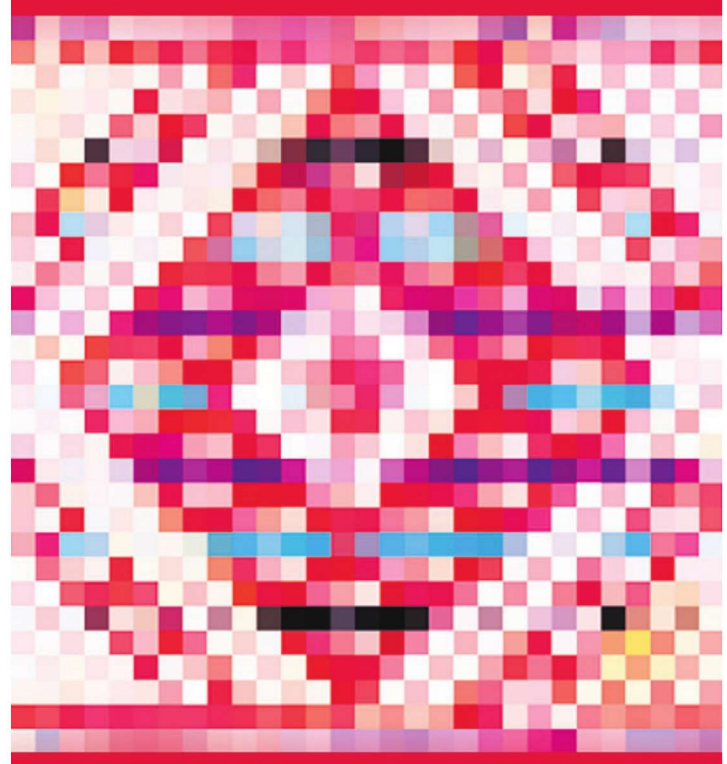

3.-9. OKTOOBER 2017
WWW.SETOMAA.EE

PUIGA rehvikeskus
tel. 78 28600; 5298 393 | www.puigar.ee | info@puigar.ee

Parima hinnaga rehvid!
KÕIK REHVITÖÖD ÜHEST KOHAST:
SÕIDUAUTOD, MAASTURID, BUSSID,
VEOAUTOD, TRAKTORID.

HANKOOK driving emotion
hankookmaster.ee

AUTOPESULA
PROFESSIONAALNE AUTOPESU JA PUHASTUS
KOGEMUSED + SOODNE HIND = KLIENTIDE RAHULOLU

Räpina mnt 14, Võru
www.autoteh.ee
508 2274
pesula@autoteh.ee

TELLI LõunaLeht
Suurim Lõuna-Eesti ajaleht

TELLIMUSI SAAB VORMISTADA:
- **helistades LõunaLehe telefonile:** 782 1300
- **tulles kohale toimetusse:** Tartu tn 25, Võru
- **LõunaLehe kodulehe kaudu:** www.lounaleht.ee -> TELLIMINE
- **saates tellimissooviga e-kirja:** tellimine@lounaleht.ee
- **minnes** Bürooteenused OÜ, Oja tn 7, Põlva.
- **postkontoris**, maapiirkonnas ka **postiljoni poole pöördudes**

2,50 ÜKS KUU
Kehtib 3-11 kuu tellimuste korral

Tellides lehe 12 kuuks, maksate 25 eurot (tavahind 30 €).

* Pakkumine kehtib vaid eraisikutele.